

Hur påverkar valdeltagandet förtroendet för politiken?

Valdeltagande och förtroende för Europaparlamentsvalet

Abstract:

Sambandet mellan valdeltagande och förtroendet för politiken är intressant att undersöka för att se huruvida legitimiteten för politiken beror på valdeltagandet. Uppsatsen undersöker alla 27 medlemsländer i EU och hur förtroendet och valdeltagandet ser ut i de olika länderna, samt ifall det finns några samband. Genom undersökningen drar vi slutsatser för att se hur det ser ut i olika länder och vad det kan bero på. Genom att använda oss av Robert Dahls demokratiteori och dess fem kriterier undersöker vi hur valdeltagande och legitimitet hänger ihop samt problematiken som kan uppstå vid lågt valdeltagande. Studien har kommit fram till att det går att se ett samband mellan valdeltagande och förtroende i valet till Europaparlamentet, men att det även finns andra faktorer som påverkar.

Nyckelord: Europaparlamentet, valdeltagande, förtroende, legitimitet, EP-val.

Antal ord: 7190

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2	Inledning.....	3
2.1	Bakgrund.....	3
2.2	Syfte och frågeställning	4
2.3	Vetenskaplig relevans	4
2.4	Teori.....	4
2.5	Material och avgränsningar.....	7
2.6	Metod.....	8
2.7	Operationalisering.....	8
3	Analys.....	10
3.1	Valdeltagande & Förtroende för alla länder tillsammans	11
3.2	Valdeltagande & Förtroende land för land övertid	13
4	Diskussion.....	29
	Problematik med lågt valdeltagande	29
4.1	Vilka insatser görs för att öka valdeltagandet?	31
4.2	Lågt valdeltagande och lågt förtroende. Hänger det ihop?	32
4.3	Hänger valdeltagande och förtroende ihop över tid?	32
4.4	Stämmer dahls teori?.....	33
5	Referenser.....	34
5.1	Artiklar, Rapporter och kurslitteratur.....	34
5.2	Myndigheter och webbplatser.....	34
6	Bilagor:.....	0

2 INLEDNING

2.1 BAKGRUND

I nästan alla av EU:s medlemsstater är det en stor skillnad i valdeltagandet i de inhemska valen till de nationella parlamenten och valdeltagandet till Europaparlamentet. Med undantag för Belgien, Litauen, Rumänien och Frankrike var valdeltagande till nationella parlament högre än till Europaparlamentets valet 2019. (Valforskningsprogrammet 2024)¹

Valforskningsprogrammet (2024) framställde statistik över hur valresultat till europaparlamentet hade varierat för partierna om alla röstberättiga medborgare hade röstat i EU-valen mellan 1995 och 2019. Deras undersökning gick ut på att genom fråga icke-röstare om vilket parti de hade lagt sin röst på om de hade röstat och använda det underlaget för att beräkna vilka partier det hade gått bättre och sämre för i det scenario där alla hade röstat. Resultat visar att störst skillnad i resultaten hade varit i valen mellan 1995 till 2009, medan i valen 2014 och 2019 var avvikelserna mindre. Exempelvis hade Socialdemokraterna fått 7,8 procentenheter fler om alla hade röstat 2004, men bara 1,0 procentenheter fler 2019. Valforskningsprogrammet förklaring till minskande differensen mellan resultatet och deras beräknade scenario minskade senaste två åren är det ökande valdeltagandet till Europaparlamentet.²

Valforskningsprogrammet (2024) konstaterar också att det finns en trend att partier som är stora i svenska parlamentsvalet får sämre resultat i valen till Eu.³ Problemet blir således att stora etablerade partier får sämre resultat, färre mandat och mindre inflytande och att populistiska extrempartier kan utnyttja detta till sin fördel för att vinna stöd och få inflytande. Valet till Europaparlamentet kan således leda till att det blir en snedvriden representation av folket då endast vissa grupper som lyckas mobilisera sina väljare kan få ett större inflytande än vad det motsvarar på riktigt. Det låga valdeltagandet påvisar även fler brister som finns i demokratin och förtroendet för demokratin. Genom att undersöka sambandet mellan valdeltagande och förtroende för Europaparlamentet vill vi ta reda på hur mycket dessa variabler samvarierar. Vi kommer använda oss av Dahls demokratiteori och dess kriterier för att se vilken betydelse dessa har och ifall det är dessa kriterier som krävs för att en demokrati ska ha legitimitet och få förtroende från medborgarna.⁴ I uppsatsen använder vi förtroende som ett operationaliserat sätt att mäta legitimitet.

---

¹Valforskningsprogrammet (2024) *Valdeltagande i EU:s medlemsländer*. (Faktablad 2024:5) file:///C:/Users/chris/Downloads/F2024_5.pdf [Hämtad 2024-05-03]

² VALFORSKNINGSPROGRAMMET (2024) *HUR EUROPAPARLAMENTSVALEN SLUTATOM VALDELTAGANDET VAR HÖGRE (FAKTABLAD 2024:14)* [FILE:///C:/USERS/CHRIS/DOWNLOADS/F2024_14.PDF](file:///C:/Users/CHRIS/Downloads/F2024_14.PDF) [HÄMTAD 2024-05-02]

³ Valforskningsprogrammet (2024) *Röstandelar i Europaparlamentsvalen 1995–2019* (Faktablad 2024:9) file:///C:/Users/chris/Downloads/F2024_9.pdf [Hämtad 2024-05-03]

⁴ Dahl, Robert. (1998) *On democracy*. Yale university press. s.37-40.

2.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med denna uppsats är att med hjälp av en flerfallstudie analysera valdeltagande och förtroendet för Europaparlamentet i EU:s 27 medlemsländer. Vi har därefter undersökt varje land för sig för att se hur sambandet mellan valdeltagande och förtroende ser ut i de enskilda fallen. Därefter har vi undersökt summeringen av alla länders värden för att se hur det generellt ser ut. Syfte med uppsatsen är att se hur valdeltagandet påverkar förtroendet. Dels för att ta reda på om man kan stärka förtroendet för demokratin genom att arbeta för ett ökat valdeltagande, dels för att undersöka hur Dahls demokratiteori stämmer i verkligheten.

Forskningsfrågorna som vi arbetat med är:

- Hur påverkar valdeltagandet förtroendet för beslutsfattarna?
- Leder ett ökat valdeltagande till en högre legitimitet för parlamentet?
- Vad finns det för samband mellan valdeltagande och förtroende?

Genom att undersöka dessa frågor med utgångspunkt i EP-valet så kan vi få en djupare förståelse för sambandet mellan valdeltagande och förtroende, samt hur väl Dahls demokratiteori fungerar i verkligheten.

2.3 VETENSKAPLIG RELEVANS

Uppsatsen avser att utreda ifall valdeltagandet påverkar förtroendet för beslutsfattarna. Genom att tydligt strukturera upp land för land och använda oss av en flerfallstudie för att analysera sambanden mellan valdeltagande och förtroende man kan se hur det ser ut i de olika länderna. Genom att jämföra dessa värden och även de summerade värdena försöker vi hitta ett samband mellan dessa. Med Dahls demokratiteori undersöker vi hur de olika kriterierna i denna teori hör ihop med valdeltagande och förtroende. Med vår forskning och våra diagram hoppas vi kunna bidra till inomvetenskaplig relevans och att fylla ut tomrum som finns i forskningen genom att göra en stor och genomgående forskning av alla länder, där vi tydligt redovisar datan i linjediagram och punktdiagram. Uppsatsen har även utomvetenskaplig relevans då den bidrar med kunskap som är av relevans för samhället. Vi hoppas att med denna forskning kunna belysa vikten av ett ökat valdeltagande och dess konsekvenser för parlamentets legitimitet samt för medborgarnas förtroende för beslutsfattarna. Genom att belysa vikten av att folk går och röstar och bidra med en ökad förståelse för hur viktigt valdeltagandet är hoppas vi kunna delta i kampen om att främja ett högre valdeltagande.

2.4 TEORI

Den demokratiska betydelsen kan bli stor ifall det är ett lågt valdeltagande, då de uteblivna rösterna kan påverka valresultatet och mandatfördelningen. Problematiken med lågt valdeltagande är dock större än så. Om man utgår från Robert Dahl och hans demokratiteorier så måste fem kriterier uppfyllas för att det ska vara en demokratisk process där alla jämlikt deltar i beslutsfattningen. Kriterierna är: 1.) Effektivt deltagande 2.) Lika rösträtt vid det slutliga avgörandet 3.) Upplyst förståelse 4.) Kontroll över dagordningen 5.) Inkludering av alla vuxna människor. Dessa kriterier blir således kravet för att beslutsprocessen ska vara fullt

demokratisk.⁵ Finns det några brister i EU-valet om man utgår från dessa kriterier? Hur hänger valdeltagande ihop med förtroendet för politiken i de olika länderna i EU och hur kan man koppla detta till Dahls demokratiteori?

- 1) Effektivt deltagande definieras som alla medborgares möjlighet att vara med att påverka dagordningen samt kandidera till politiska val. Alla ska ha lika möjlighet att framföra sin röst. Vad är då riskerna som finns med det effektiva deltagandet i EU-valet? Tillgången till EU-valet och information kring EU-valet kan variera enormt beroende på var du bor och i vilket land du bor i. Ett effektivt deltagande är viktigt för att en legitimitet ska skapas för beslutsfattarna och därmed göra att medborgarna får ett förtroende för dem.⁶

I graferna i vår undersökning kan man i en del fall se ett samband mellan valdeltagandet och förtroende för beslutsfattarna. Även om det varierar i sambandet mellan länderna, så finns det ett positivt samband när man summerar ländernas resultat, då trendlinjen har positiv lutning. Styrkan i sambandet varierar dock mellan de olika valen. I graf 3B som finns nedan, analyseras valet 2009. I denna graf kan vi se den samvariation som är svagast i vår undersökning. Korrelationskoefficienten är endast på 0,003 i detta fall. Siffran är fortfarande positiv, men den är otroligt svag. I graferna från de andra valen (graf 1B, 2B, 4B och 5B) är korrelationskoefficienten högre och man ser en starkare tendens av en samvariation där ett högre valdeltagande leder till ett högre förtroende.

- 2) Lika rösträtt vid det slutliga avgörandet. Alla röster ska vara lika värda och alla ska ha möjlighet att delta i valen på lika villkor. Den lika rösträtten i EU-valet är numera en självklar del av demokratin, alla får rösta oavsett ålder, kön etcetera. Alla röster är även värda lika mycket, det är inte som förr när rika hade fler röster. Detta är således ett av kriterierna som jag anser att Europaparlamentsvalet uppfyller fullt ut.
- 3) En upplyst förståelse är också ett av Dahls demokratikriterier. Upplyst förståelse innebär att alla medborgare ska ha lika möjlighet att få tag på information om valet och valmöjligheterna de har. Man ska ha en effektiv möjlighet att lära sig om de olika kandidaterna och vad valet innebär. Detta innebär att alla medborgare ska ha möjlighet att effektivt kunna delta och lära sig om de relevanta partierna man kan rösta på och vad konsekvenserna av detta kommer bli.⁷

---

⁵ Dahl, Robert. On democracy. (1998) S.38

⁶ Dahl, Robert. On democracy. (1998) S. 37-38.

⁷ Dahl, Robert. On democracy. (2015). S.37

I EU-valet märker man att det finns en problematik i detta fall. Många har inte koll på att vi är i ett valår och att man snart ska rösta. Ute på stan är det inte lika aktiva valrörelser som till ett riksdagsval och debatterna på teven är inte lika omtalade. Problematiken med att inte ha en upplyst förståelse är att folk antingen inte röstar alls, eller att de röstar på något som egentligen inte är det bästa alternativet för dem. Detta då man inte har en tillräcklig kunskap om hur det påverkar en, vilket gör att dem kanske röstar på ett alternativ som inte gynnar dem ändå. Det finns även en problematik i länder där media och yttrandefriheten är hotad eller begränsad. I dessa länder är det svårt att få tag på information som inte är vinklad och därmed finns det en problematik för den upplysta förståelsen.⁸

- 4) Kontrollen över dagordningen och vad som diskuteras i politiken är också ett kriterium. Detta innebär att medborgarna ska ha möjlighet att påverka vilka frågor politiken behandlar. Kriser och katastrofer är ett exempel på hur en fråga kan hamna på dagordningen och få högre prioritet. När frågan hamnar på dagordningen och prioriteras så kommer den att behandlas och förhoppningsvis lösas, istället för att man bara struntar i frågan. Vad som är på dagordningen påverkar politiken mer än vad man kan tro. Vi kan tydligt se hur miljöfrågan har vuxit kraftigt genom åren och att det numera är så centralt för alla väljare att alla partier har idéer om hur man ska angripa klimatkrisen. Likadant har skett med migrationspolitiken. För bara 15–20 år sedan var det tabu att ens nämna detta. Idag ser vi att alla partier har en mer eller mindre tydlig migrationspolitisk och idéer om hur man ska lösa migrationen framöver. Kontrollen över dagordningen betyder mycket för politiken då det avgör vad som ens diskuteras. Alla medborgare ska kunna vara med och påverka vad som tas upp på dagordningen och därmed påverka vad som diskuteras i de beslutsfattande organen.⁹
- 5) Inkluderandet av alla vuxna människor, alla som är en del av folket ska ha möjlighet att göra sin röst hörd. Alla vuxna medborgare som är en del av demos ska ha fullständiga rättigheter till de fyra ovanstående kriterierna.

Det sista kriteriet är ett kriterium som verkligen belyser vikten av inkluderandet av alla vuxna människor. I detta kriteriet lyfter Dahl fram vikten av att alla människor och deras intressen ska väga lika tungt. Därför är det viktigt att alla vuxna individer ses som likvärdiga och både har samma möjlighet att delta i den demokratiska processen, samt lika rösträtt.¹⁰

---

⁸ Mudde, Cas. Ytterhögern idag. (2022) S.152

⁹ Dahl, Robert. On democracy. (1998) S.38

¹⁰ Dahl, Robert. On democracy. (1998). S. 76-78.

Problematiken i detta kriteriet är skillnaden mellan möjligheten att delta varierar i de olika länder som ingår i EU. Variationen mellan landets syn på EU och vilka bestämmelser man har angående EP-valet kan leda till att det blir en stor differens mellan länder och hur inkluderande systemet är. I länder som exempelvis Ungern som blivit allt mer auktoritärt och där det fria ordet och oberoende median har monterats ner. Detta får inte bara konsekvenser i de inhemska besluten och samhället, utan det påverkar även informationen angående EP-valet som därmed vinklas till att passa agendan, eller inte når fram alls till väljarna. Därmed blir möjligheten för inkludering mer problematisk i länder som Ungern, jämfört med Sverige och andra liberala demokratier.¹¹ Problematiken med att alla inte blir inkluderade leder till att man inte känner sig delaktig i besluten som fattas. När man inte deltar i processen eller i valet minskar även känslan av representation, och därmed är risken stor att även förtroendet för beslutsfattarna sjunker.

Om man utgår från Dahls demokratiteori förstår man att det krävs att ett land uppfyller en del kriterier för att räknas som en demokrati. Dessa kriterier behöver uppnås för att öka legitimiteten för demokratin och för att det ska finnas ett förtroende för demokratin och de som styr. I uppsatsen kommer vi undersöka hur valdeltagandet påverkar förtroendet för demokratin. Med ett effektivt valdeltagande och hur man arbetar med Dahls demokratikriterier kan man arbeta för att öka valdeltagandet och få ett större förtroende för politiken. Men hur mycket påverkar valdeltagandet förtroendet egentligen? I analysen analyseras de 27 länder som är med i Europaparlamentet för att se ifall det finns ett samband mellan förtroende och valdeltagande. Vår tes är att det finns ett positivt samband mellan valdeltagande och förtroendet för politiken. Vår tes grundar sig i Dahls demokratiteori om effektivt valdeltagande och inkluderande av alla vuxna människor. Genom ett effektivt valdeltagande så känner sig medborgarna som en del av demokratin och den demokratiska processen. Om man känner sig som en del av något och att man kan påverka och göra skillnad på riktigt så ökar även förtroendet. Med ett högre valdeltagande blir representationen också bättre och flera grupper kan känna att de blir representerade och att man tar hänsyn till deras intressen. Om man känner sig representerad i de beslutsfattande församlingarna ökar legitimiteten för politiken. Därför tror vi att ett högt valdeltagande leder till ett högre förtroende.

2.5 MATERIAL OCH AVGRÄNSNINGAR

Legitimitetsproblemen som uppstår vid lågt valdeltagande är tydligt. Medan valdeltagande enkelt går att mäta är legitimiteten för ett parlament svårare att på ett kvantitativt sätt mäta. Därför har vi valt oss att använda oss av förtroende för Europaparlamentet, alltså hur mycket tillit europeiska medborgare har för parlamentet, som en indikator på hur legitimt och Europaparlamentet uppfattas som maktutövare.

---

¹¹ Mudde, Cas. Ytterhögern idag (2022) S.152

Från Europaparlamentets hemsida om Europaparlamentsvalet hämtande vi data om procentuella valdeltagande för varje land och Europaunionen som helhet för varje Europa parlamentsval sedan 1979.

För att få fram data över förtroendet för Europaparlamentet användes vi oss av de undersökningarna redan gjorts och sammanställs av Eurobarometern. Eurobarometern gör regelbundna opinionsundersökningar i alla medlemsstater och några länder utanför Europaunionen där de frågar ländernas medborgare om deras värderingar och inställning i olika frågor. Frågan som var relevant för vårt arbete var:” For each of the following European bodies, please tell me if you tend to trust it or tend not to trust it. The European Parliament.” Vi valde att ändrats fokusera på hur många personerna ansåg sig lita på Europaparlamentet och inte någon annan av institutionerna, eftersom Europaparlamentet är det enda direkt valda organet i den Europeiska unionen är det också det enda vars lägg intimitet är beroende av valdeltagandet.

Eurobarometern gör sina opinionsundersökningar flera gånger om året varje år. Eftersom vi har begränsad med tid på detta arbete valde vi att bara fokusera på förtroendet Europaparlamentet under år då vanliga europaparlamentsval hölls. Tidsmässigt valde vi att inte gå längre tillbaka än 1999 eftersom det var det första Europaparlamentsval där Sverige deltog i valet samtidigt som de övriga medlemsländerna. År 1995 då Sverige hade sitt första Europaparlamentsval hade de då övriga 12 medlemsstaterna redan haft sina val året innan.

2.6 METOD

För att genomföra vårt arbete har vi beslutat oss att genomföra en flerfallstudie av alla länder som är med i EU. Eftersom vi vill undersöka förtroendet för Europaparlamentet som beroende av valdeltagande, får vi en naturlig övre gräns på länder att ha med i studien. Att begränsa sig till ett mindre antal länder att studierna vore möjligt, det hade lämnat utrymme för att närmre gå in och ha med vilket valsysteem varje land har, för att se om även detta påverkar. Vi bestämde oss att inte göra detta, eftersom det också inneburit våra resultat hade blivit mindre generaliseringsbara.

Vårt tillvägagångsätt för att genomföra studien var att sammanställa data från olika statistiska undersökningar som redan gjorts av andra. Fördelen med att arbeta med befintliga data och inte genomföra en egen studie av förtroendet är att opinionsundersökningen som Eurobarometer genomför på uppdrag av Europeiska kommissionen har resurserna att göra undersökning med mycket större underlag, än vad som är möjligt för oss att genomföra. Data vi samlat ihop har vi sammanställt land för land och år för år i en tabell. Vilket vi sedan presenterat i en samling grafer som gör informationen tolkningsbar.

2.7 OPERATIONALISERING

För begreppet demokrati har vi utgått ifrån Dahls definition av en demokrati. Där en demokrati ska uppfylla de fem kriterierna som Dahl listar i demokratiteorin för att ses som en sann demokrati.

Begreppet förtroende använder vi som en indikator för Europaparlamentets legitimitet. Det procentuella värde vi presenterar för förtroende är här hur stor del av tillfrågade i undersökningen som svarar att de har förtroende för Europaparlamentet.

Valdeltagande är i uppsatsen de officiella siffrorna för hur många procent av befolkningen som röstat i valet.

3 ANALYS

Alla statistiska data vi har använt för att göra analysen kommer från Europe Direct hemsida om Europa parlamentsvalet och Eurobarometer. Eftersom alla diagram och tabellen (se bilaga) över alla världens använder sig av samma data presenterar vi källorna sammalt här:

Data för valdeltagande kommer från Europaparlamentet. och är tillgängligt på results.elections.europa.eu, vilket är en officiell EU-webbplats.¹²

Data för förtroendet är hämtad från Eurobarometers Standard Eurobarometrar där:¹³

Standard Eurobarometer 91 data är för år 2019.

Standard Eurobarometer 81 data är för år 2014.

Standard Eurobarometer 71 data är för år 2009.

Standard Eurobarometer 61 data är för år 2004.

Standard Eurobarometer 43 data är för år 1999.

---

¹² Europaparlamentet. <https://results.elections.europa.eu/sv/valdeltagande/> [Hämtad 2004-05-10]

¹³ Anon, 2019. Standard Eurobarometer 91: Standard Eurobarometer 91. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S2253_91_5_STD91_ENG [Accessed May 8, 2024].

Anon, 2020. Standard Eurobarometer 81. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S2040_81_4_STD81 [Accessed May 8, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 71. Available at:

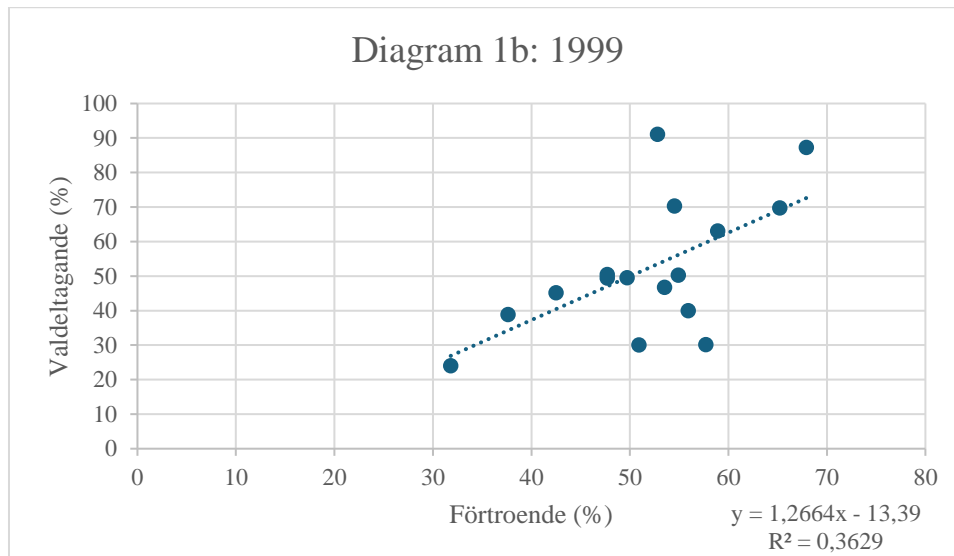
http://data.europa.eu/88u/dataset/S829_71_3_STD__EBS320_ [Accessed May 9, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 61. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S408_61_0_STD_61 [Accessed May 9, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 51. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S1409_51_0_ST51 [Accessed May 14, 2024].

3.1 VALDELTA GANDE & FÖRTROENDE FÖR ALLA LÄNDER TILLSAMMANS

Diagrammet för 1999 visar att det finns ett positivt samband mellan valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlament. Sambandet är dock inte starkt.

2004 diagrammet visar också på ett samband mellan valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlament. Även här är sambandet dock inte starkt.

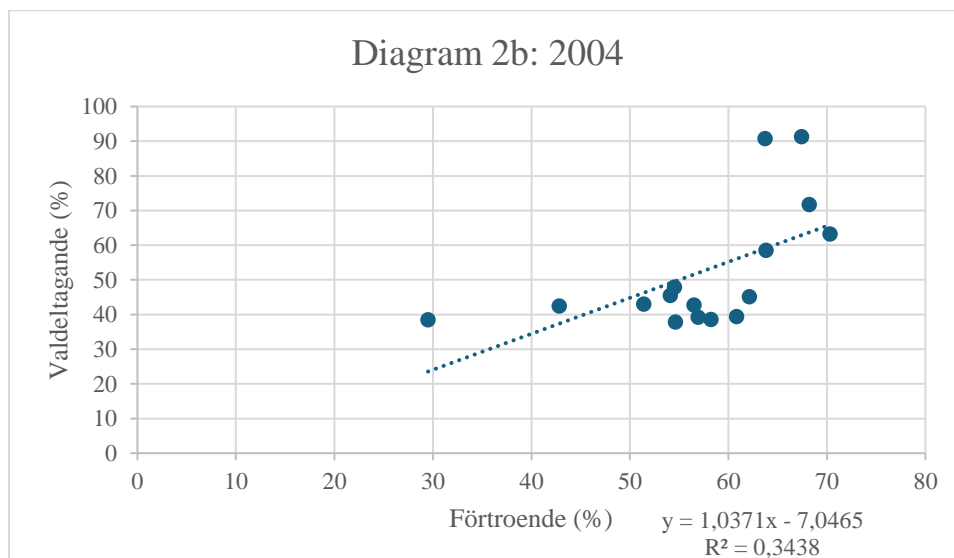
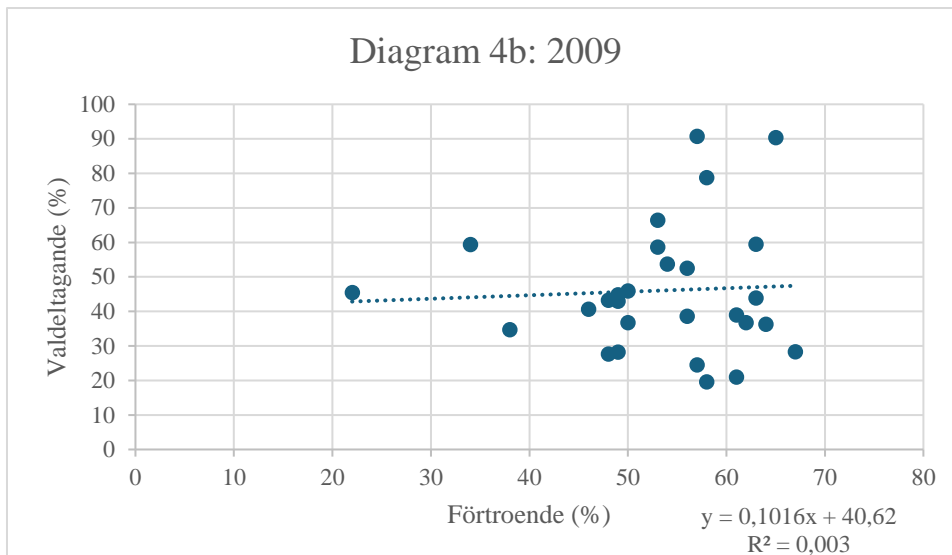
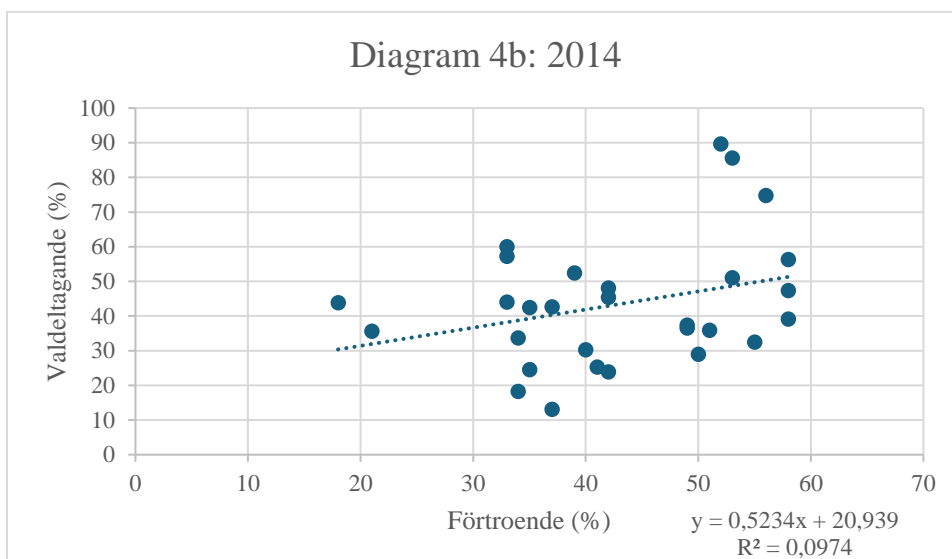

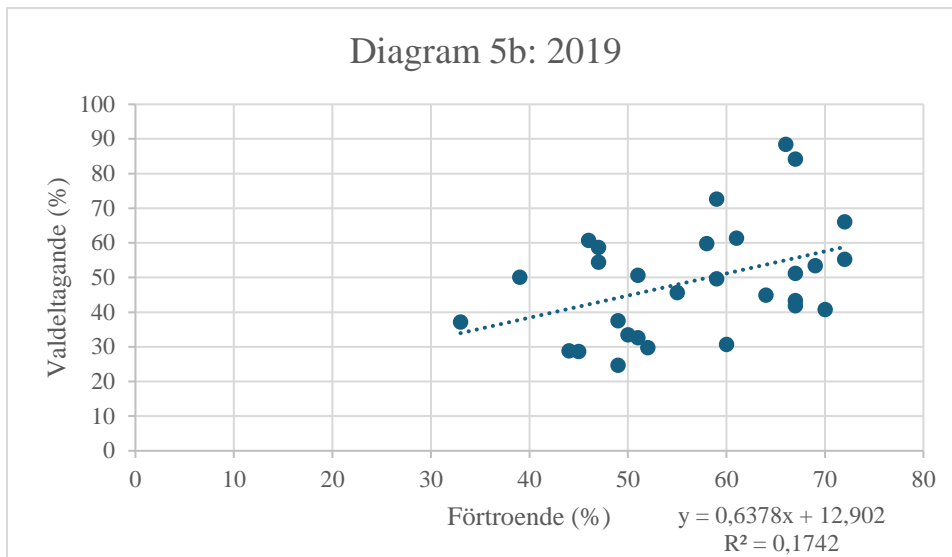
Diagram för 2009 blir både sambandet mellan valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlament svagare och styrkan i sambandet är också svagare.

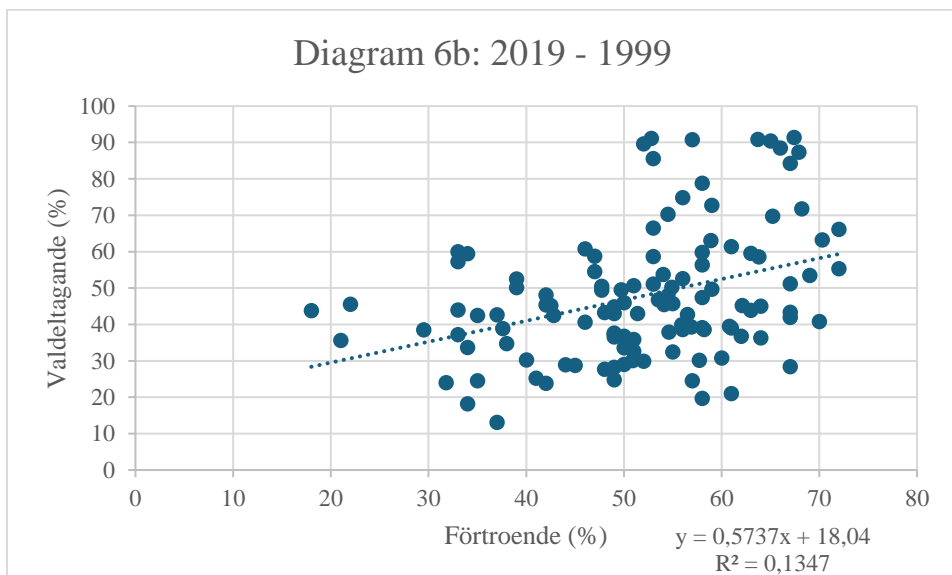
I diagrammet för 2014 är sambandets styrka bättre, men fortfarande svagt. Medan positiva sambandet för valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlament är tydligare än under 2009, men inte lika kraftigt som 1999 och 2004.

Diagrammet 2019 ser vi yttligare ett positivt samband mellan valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlament, men även här är sambandet relativt svagt.

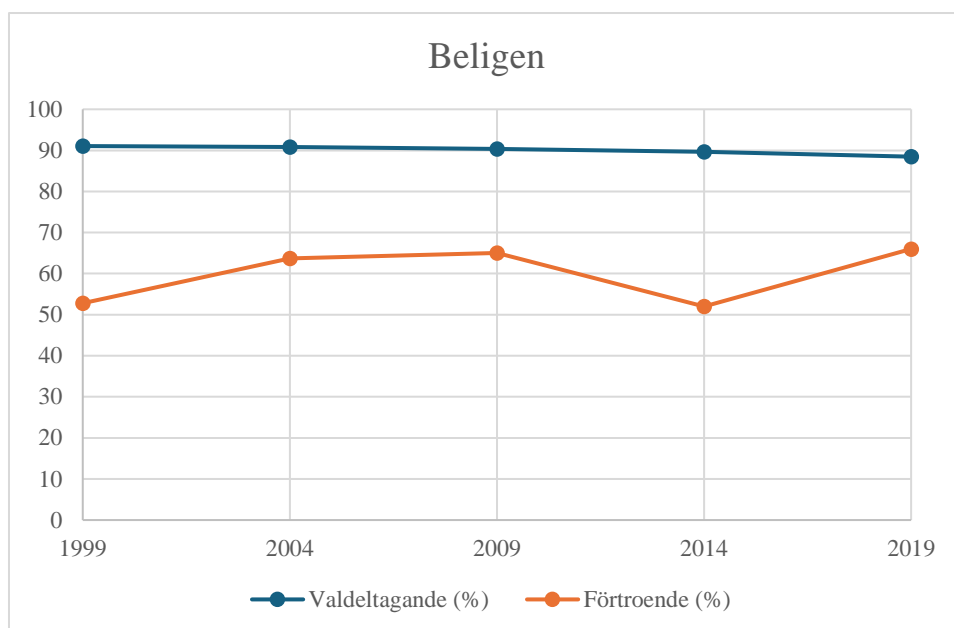

När man samlar punkterna för alla valdeltagande och förtroende för alla år i en graf, kan man även här se ett positivt samband för valdeltagande i parlamentsvalet och förtroendet för Europaparlamentet.

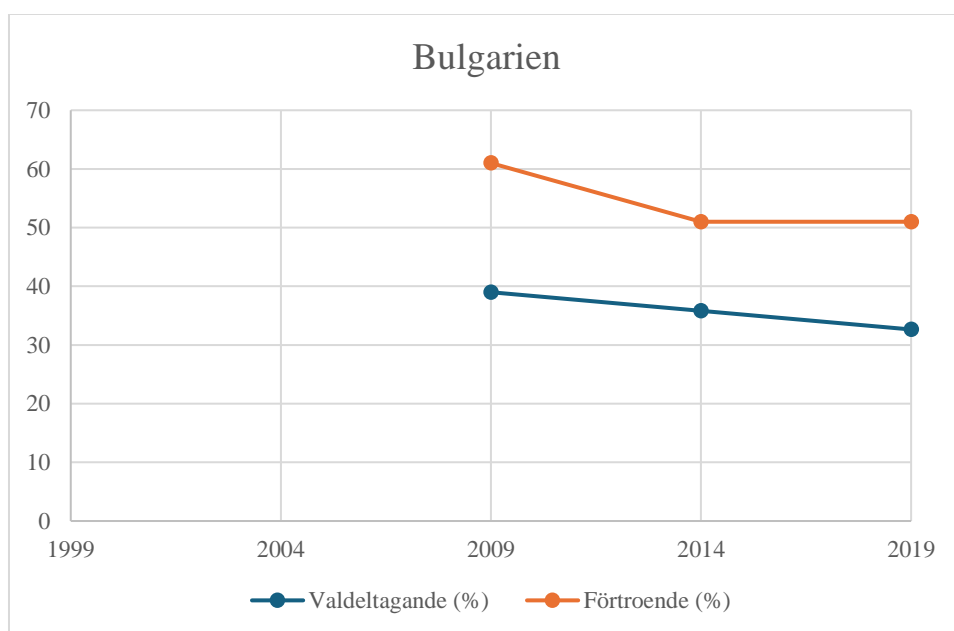

3.2 VALDELTA GANDE & FÖRTROENDE LAND FÖR LAND ÖVERTID

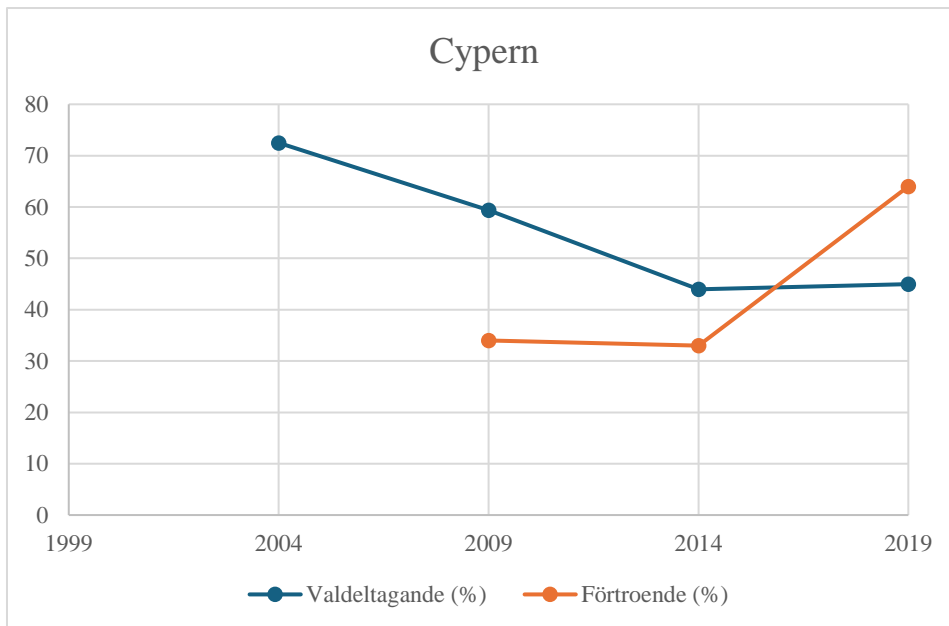
I Belgien kan vi se ett mycket starkt valdeltagande under hela den undersökta perioden, men att valdeltagandet svagt minskat för varje år som gått. Förtroendet för Europaparlamentet har haft större variationer och rört sig innanför en intervall på 52,8% till 66%. I detta fall ser man ingen samvariation mellan variablerna.

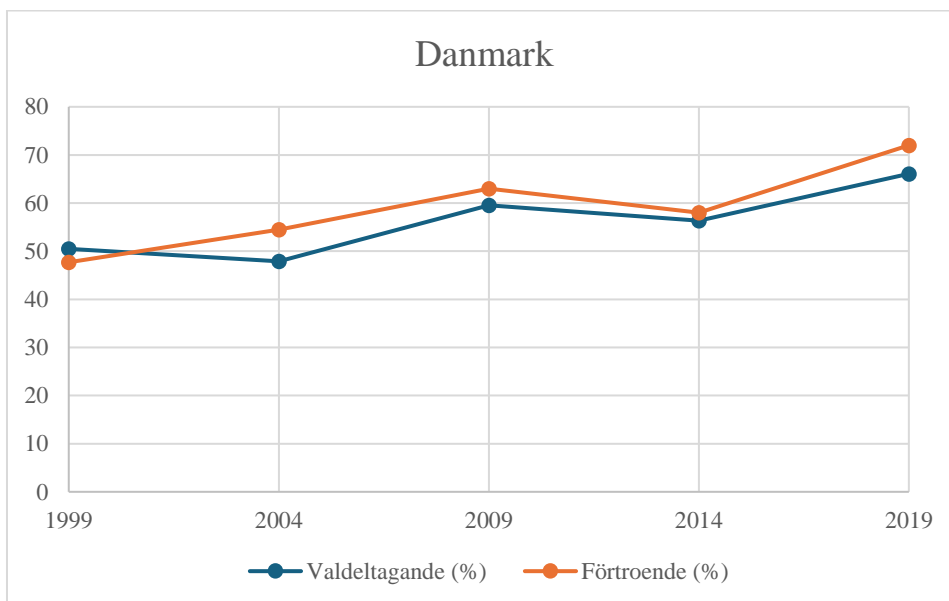
I Bulgarien som gick med EU 2007 har valdeltagandet i Europaparlamentsvalet svagt minskat vid varje val. Förtroendet för Europaparlament minskade kraftigt med 10-procentenheter mellan det första valet och andra valet, för att sedan stabiliseras och fortsatt ligga vid 51% förtroende trots det minskande valdeltagandet. Bulgarien har nästan ett oroväckande lågt valdeltagande till Europaparlamentet då endast 1/3 röstar. Trots detta ligger förtroendet på kring 50%.

Cyperns valdeltagande minskade kraftigt mellan 2004 och 2014, men ökade marginellt mellan 2014 och 2019. Cypern var inte med i Europabarometer spring 2004 trots att de blev medlemmar i EU 2004, därför saknas data för deras förtroende för Europaparlament vid det tillfället. Mellan 2009 och 2014 var förtroendet lågt men relativt oförändrat. Däremot ökade förtroendet kraftigt mellan 2014 och 2019, utan att man såg en ökning av valdeltagandet. Denna starka ökning av förtroende borde således ha en extern förklaring.

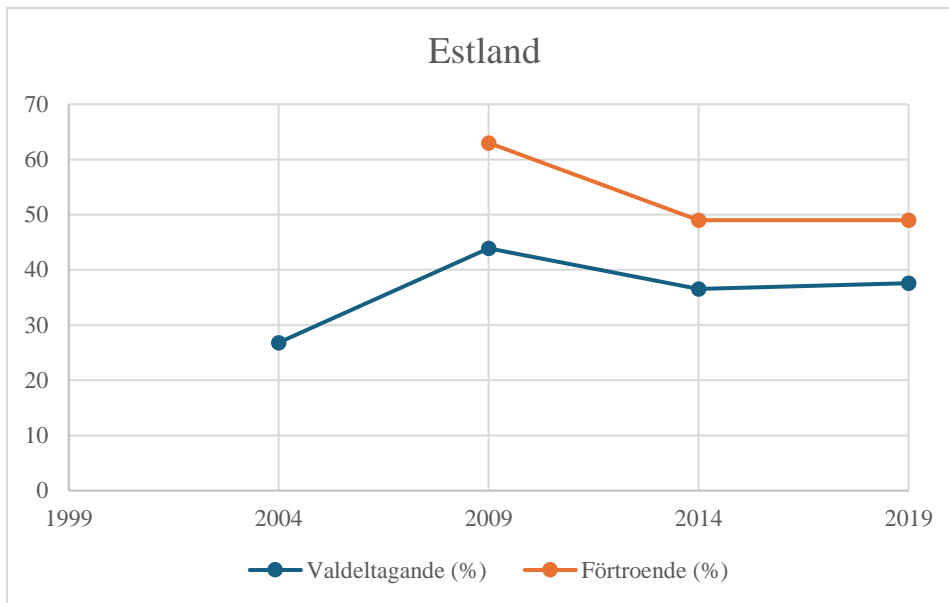

Danmarks valdeltagande i Europaparlamentsvalet och deras förtroende för Europaparlament har huvudsakligen haft en sammanhängande utveckling. Med undantag för valdeltagandet som sjönk från valet 1999 jämför med valet 2004. Trots minskningen i valdeltagande så ökade förtroendet. Men överlag kan man se hur valdeltagandet och förtroendet samvarierar.

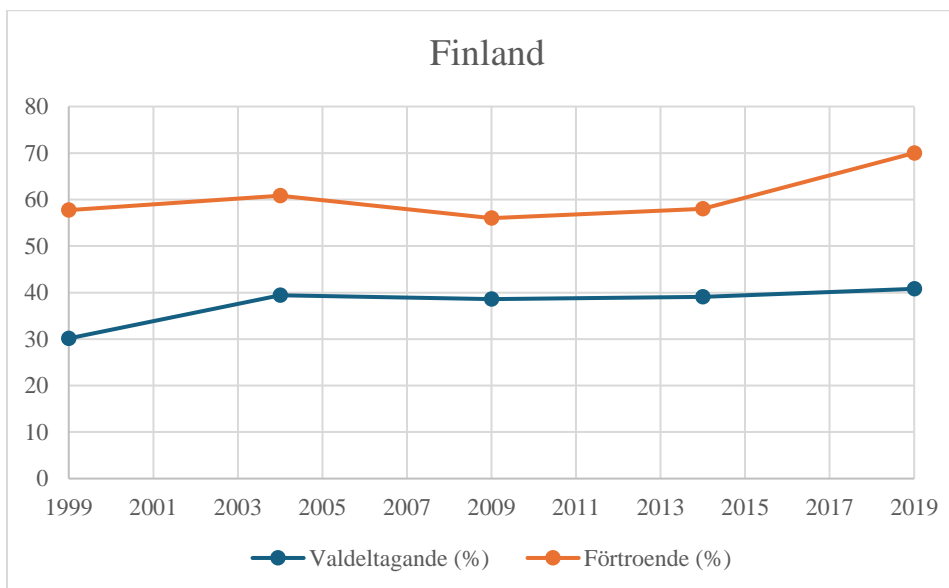

Estland har mellan 2009 och 2019 haft likande utveckling för både valdeltagandet och förtroendet. Även om vi inte vet hur förtroendet för Europaparlament såg ut för 2004. Under de åren där båda ländernas siffror redovisas kan man se en samvariation mellan förtroende och valdeltagande.

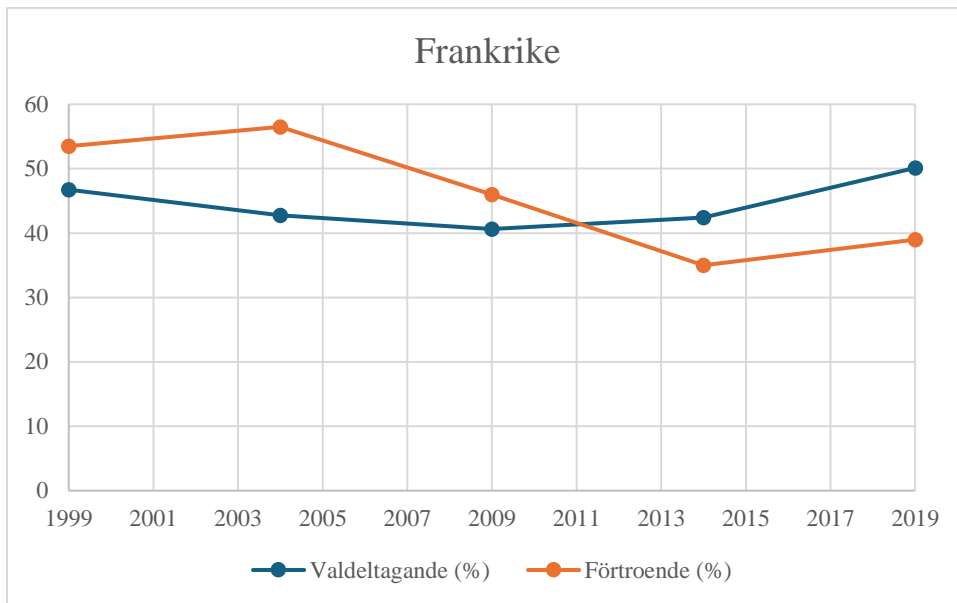

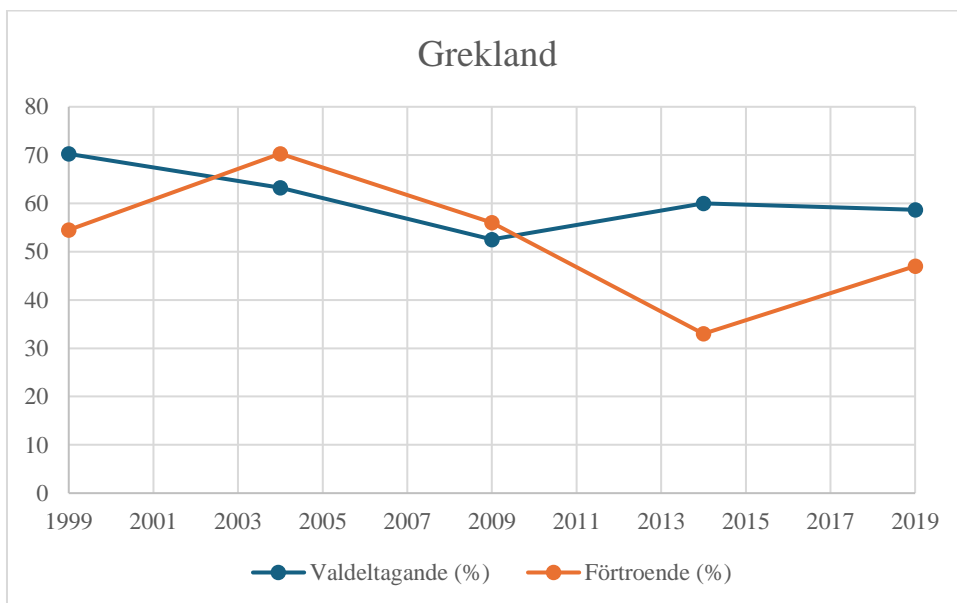
I Finland går det att observera att de båda värdena korrelerar positivt med varandra. När valdeltagandet ökar, ökar även förtroendet för europaparlament och båda minskar vid samma tillfällen. Dock ser vi att förändringen i förtroendet är större än förändringar i valdeltagandet. Alltså att små upp- och nedgångar i valdeltagandet ger större förändringar i Europaparlamentets förtroende.

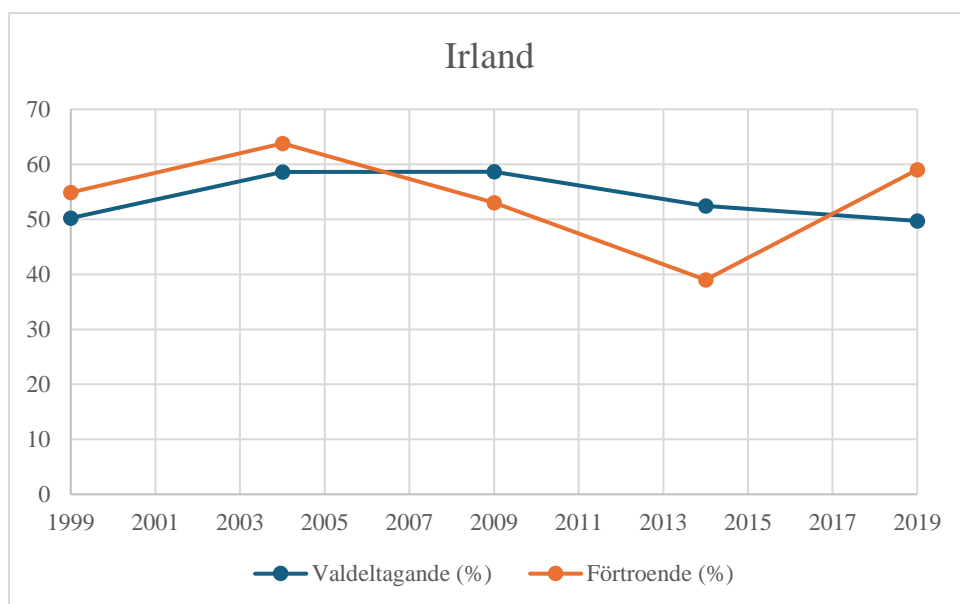
I Frankrike ser vi inget tydligt samband mellan valdeltagandet i valet och förtroendet för Europaparlamentet. Men man kan se en tendens att både förtroende och valdeltagande rör sig svagt uppåt sedan valet 2014.

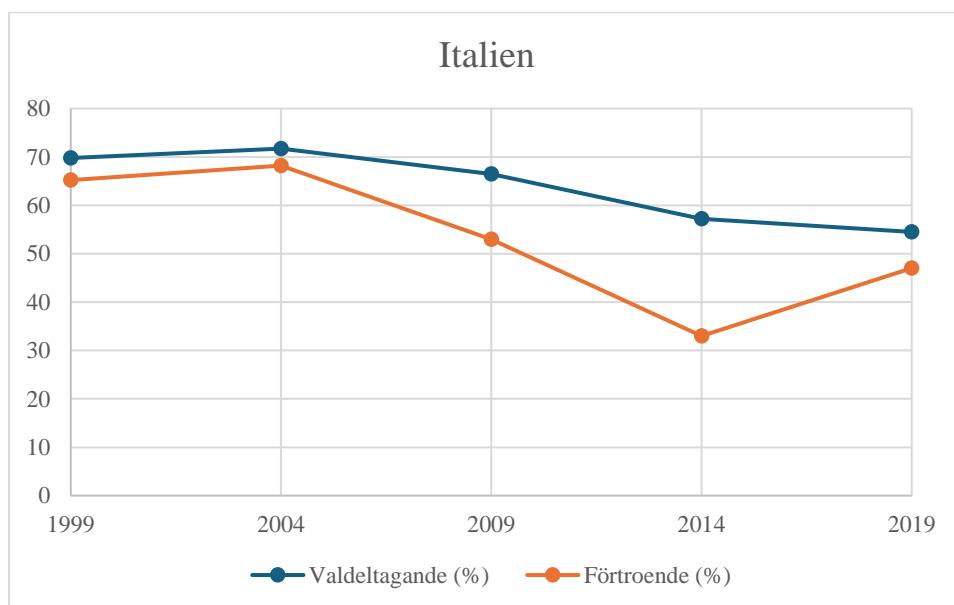
I undersökningen av valdeltagandet för Grekland i Europaparlamentsvalet och deras förtroende för Europaparlamentet så ser vi inte heller något samband. De båda ökar och minskar vid olika tillfällen och det är svårt att se något tydligt mönster. Den enda gången man kan se att de samvarierar är mellan valet 2004 och 2009.

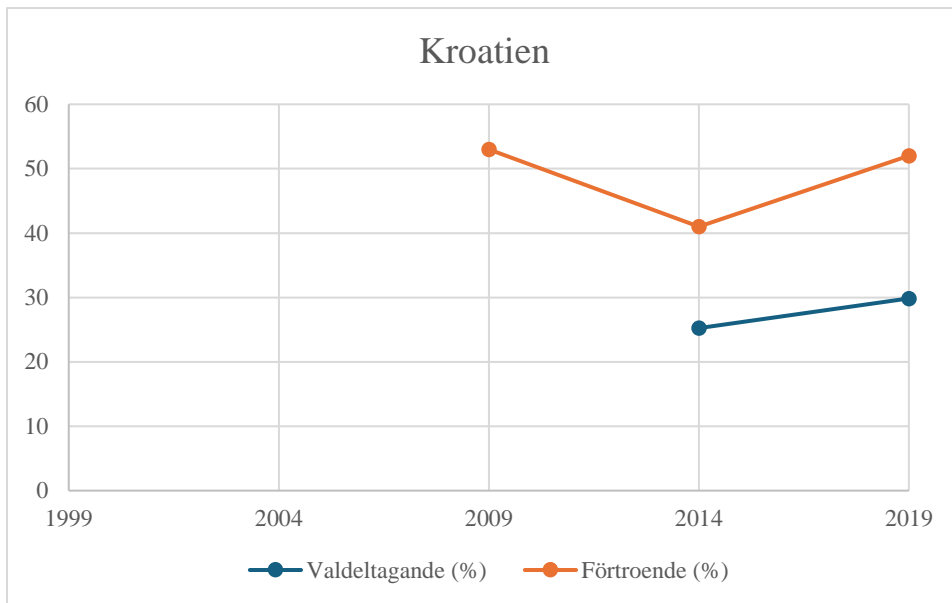
Irlands valdeltagande ökade mellan 1999 och 2009, men har minskat vid varje tillfälle efter det. Medan förtroendet för Europaparlament ökade mellan 1999 och 2004, men minskade vid varje tillfälle mellan 2004 och 2014, för att sedan öka kraftigt mellan 2014 och 2019. Här ser man en liten tendens till att variablerna samvarierar, men det är inte helt tydligt.

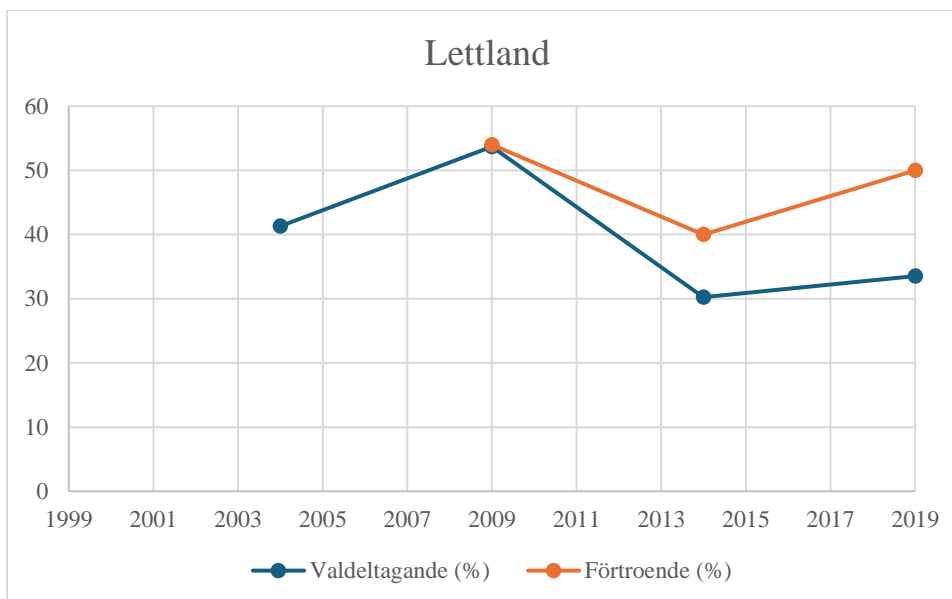
I Italien följer valdeltagande och förtroende inledningsvis varandra. Båda ökar mellan 1999 och 2004, även om ökningen är större för förtroendet. Sedan minskar både valdeltagandet och förtroendet mellan åren 2004 och 2014, även här har förtroendet en kraftigare förändring. 2014 till 2019 slutar värdena att följa varandra och valdeltagandet minskar medan förtroendet börjar öka istället.

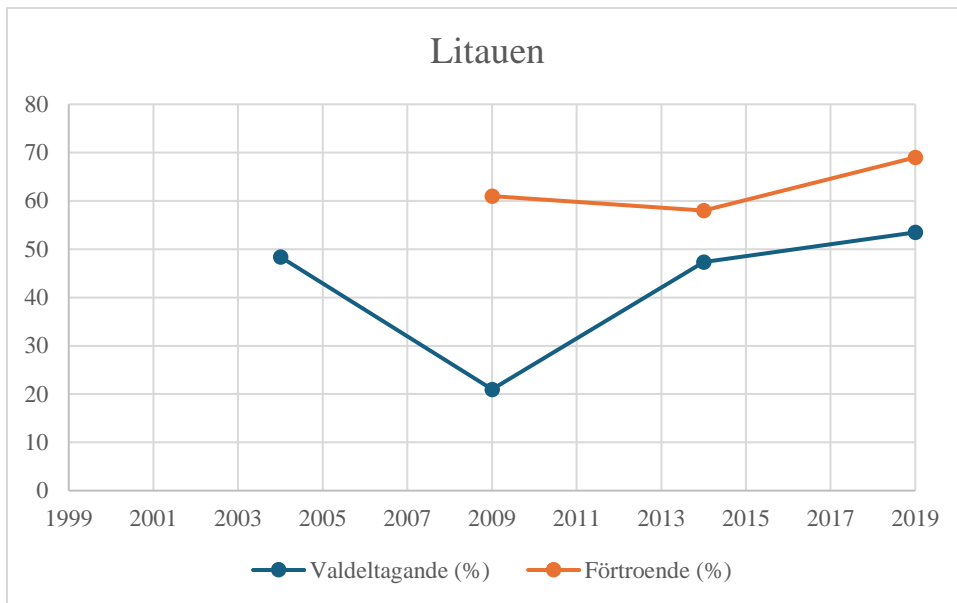
Kroatiens valdeltagande och deras förtroende för Europaparlamentet ökade mellan åren 2014 och 2019. Intressant är att Kroatiens förtroendet för Europaparlamentet var 2009 högre än vid något annat tillfälle. Alltså hade de högre fortfarande för parlament när de inte var medlemmar i EU, än efter de blev medlemmar och kunde delta i Europaparlamentsvalet. I detta fall är det svårt att dra någon längre slutsats då vi inte har så mycket material att jobba med, men man kan utläsa en tendens till att värdena samvarierar i detta fall.

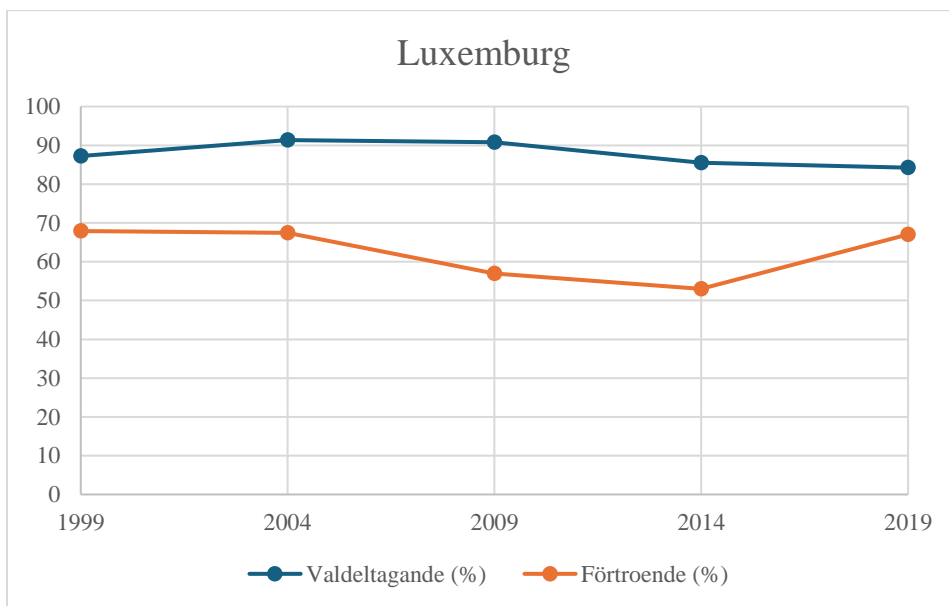
I Lettland ser vi att både valdeltagandet och förtroendet ökar och minskar vid samma tillfällen. Förtroendet minskade inte lika mycket som deltagandet mellan 2009 och 2014, medan det ökade mer än vad valdeltagandet ökade mellan 2014 och 2019. Eftersom vi inte har någon data för 2004, kan vi inte veta om även förtroendet ökade mellan 2004 och 2009 eller inte. I detta fall samvarierar variablerna, även om förtroendet ökar lite mer än vad valdeltagande gör.

I Litauen ökar båda valdeltagandet och förtroendet för europaparlament mellan 2014 och 2019. Förtroendet och valdeltagandet rör sig i olika riktningar mellan 2009 och 2014, där förtroendet minskar medan valdeltagandet ökar kraftigt. Därefter har förtroendet ökat igen, samtidigt som valdeltagandet sakta men säkert fortsätter att öka.

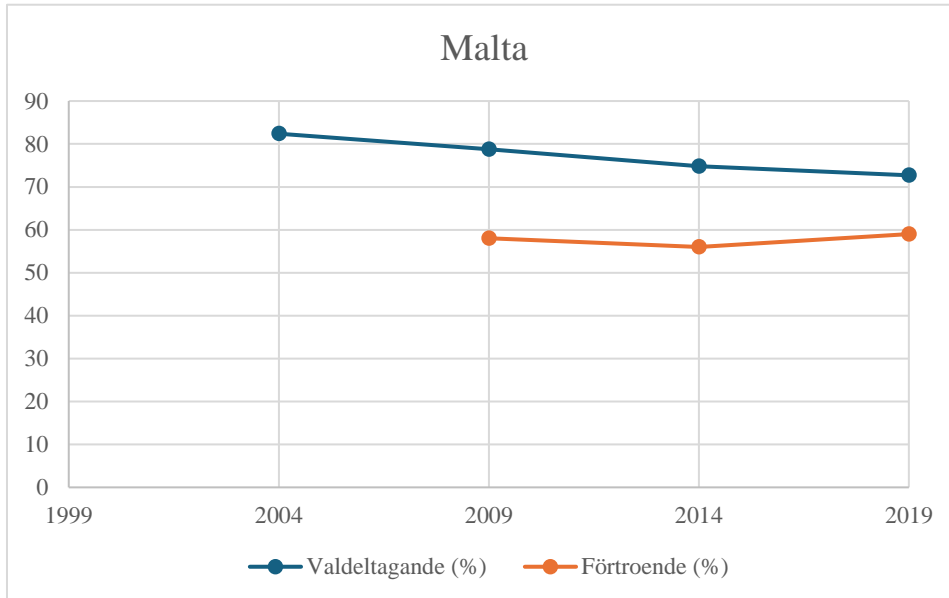

I Luxemburgs fall kan vi inte se något samband mellan valdeltagandet och förtroendet. Medan valdeltagandet är högt och inledningsvis ökar för att sedan gradvis minska. Luxemburg har ett otroligt högt valdeltagande, trots detta är förtroendet ner och vänder på 50% år 2014. Förtroendet är relativt lägre och minskar fram till 2019 då det börjar öka. Men trenderna böjar och slutar vid olika tillfällen och det är inget supertydligt samband.

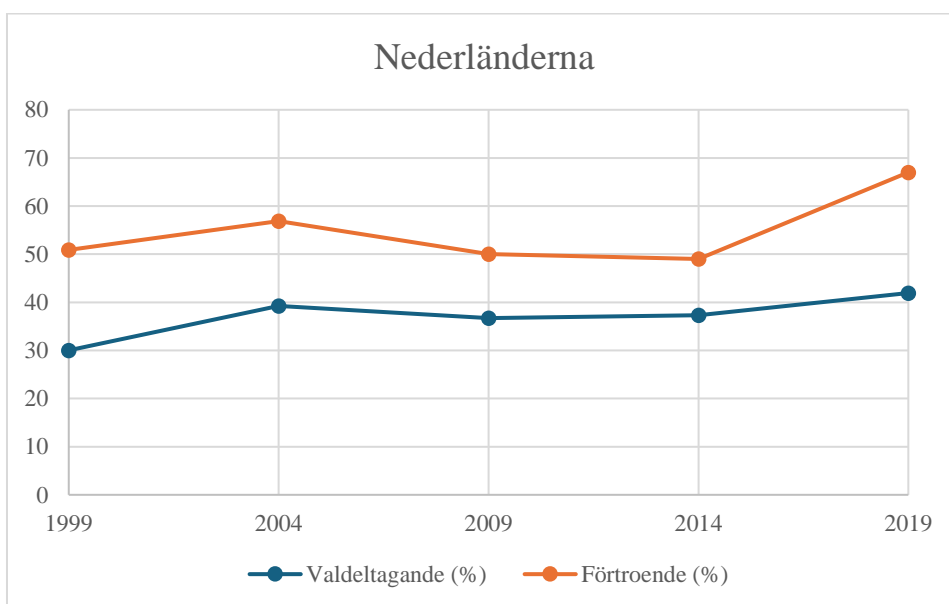

I undersökningen av Malta ser vi ett stadigt minskande av valdeltagandet varje år från 2004 fram till 2019. Medan förtroendet för Europaparlament minskar mellan 2009 till 2014 för att

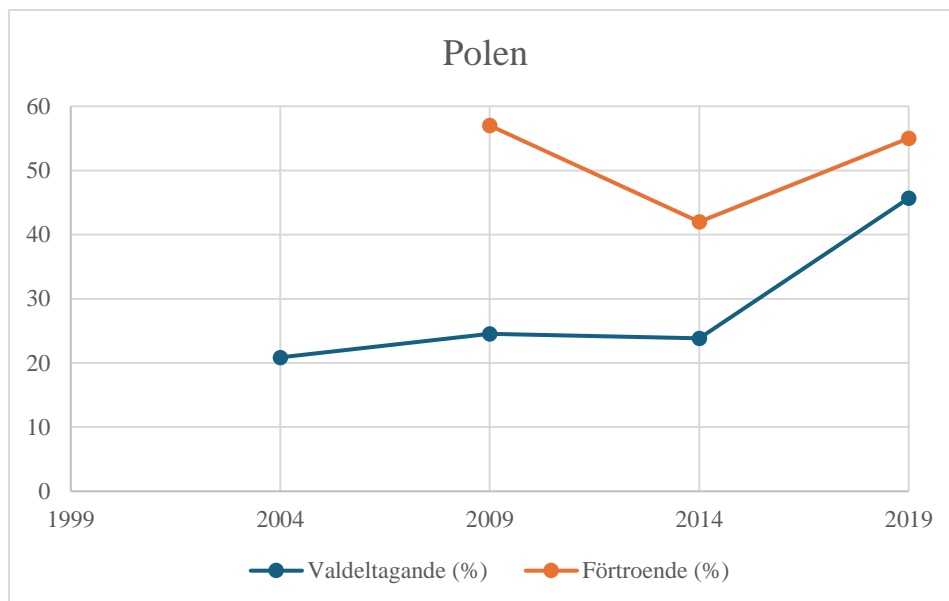
sedan öka mellan 2014 och 2019.

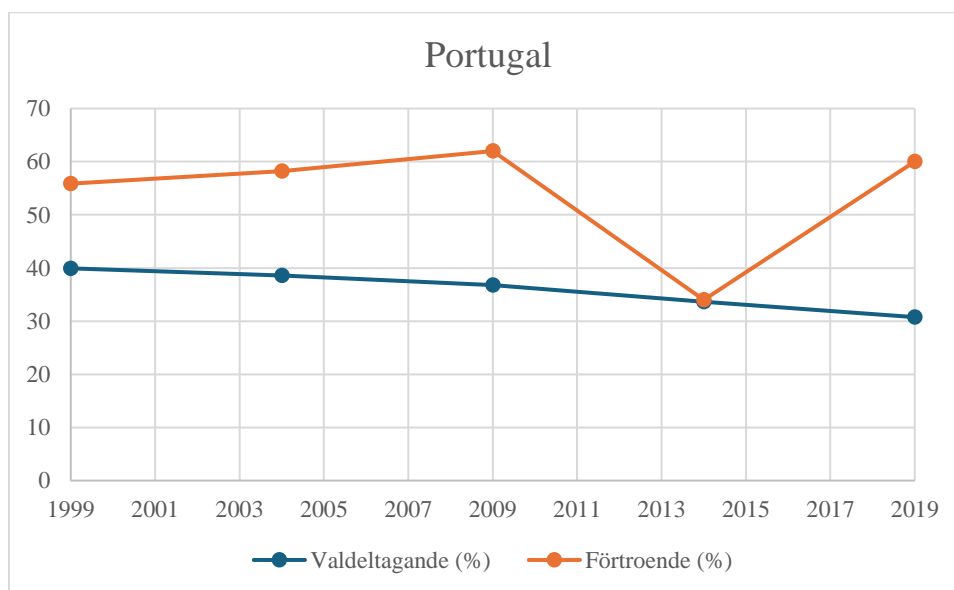
I Nederländerna ser vi ett samband mellan valdeltagande och förtroendet, med undantag för mellan 2009 till 2014, där minskar förtroendet med 1-procentenhet medan valdeltagandet mellan åren ökade med 0,57-procentenheter.

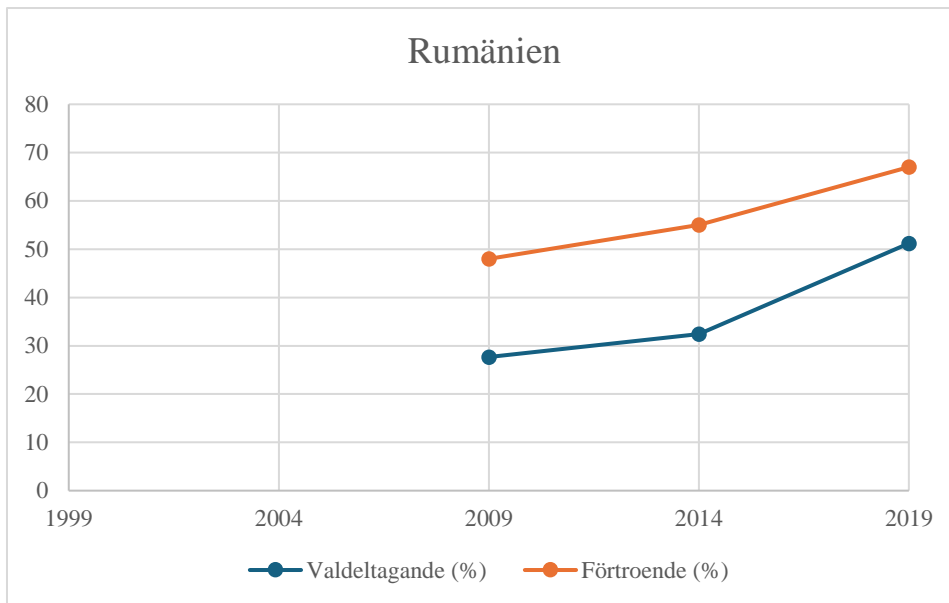
I Polen ser vi en stor minskning av förtroende i Europaparlamentet mellan 2009 och 2014, men bara en lite minskning i valdeltagande mellan dem åren. Mellan 2014 till 2019 ökar valdeltagandet och förtroendet väldigt mycket.

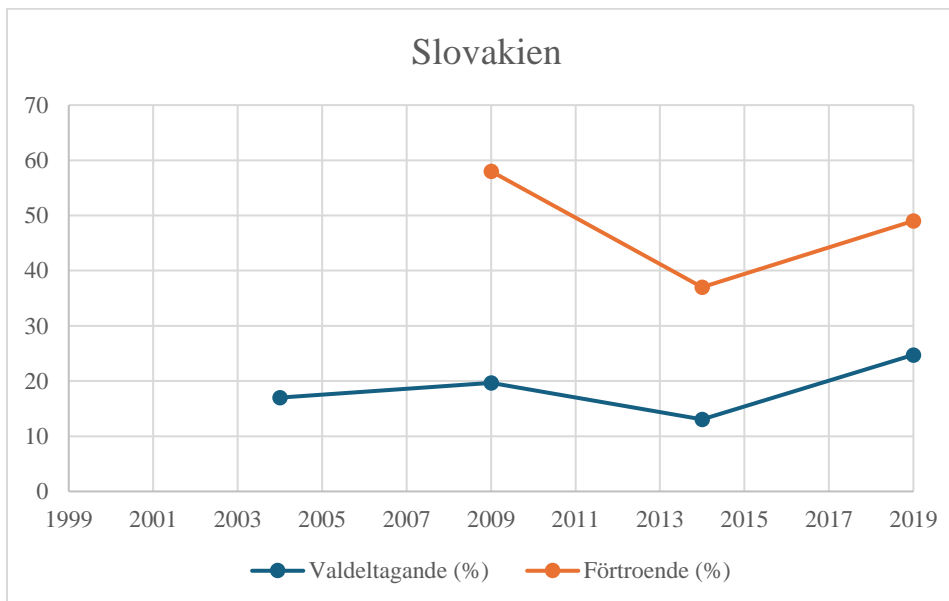
I Portugal ser vi minskade valdeltagande för hela perioden från 1999 till 2019. Förtroendet för parlamentet ökar däremot mellan 1999 och 2009. Mellan 2009 till 2014 sjunker dock förtroendet kraftigt för att sedan 2019 nästan återställa sig till samma förtroendenivå som 2009. Hade det inte varit för minskade förtroendet år 2014, hade Portugal haft ett negativt samband mellan valdeltagande och förtroende.

Rumänien visar på ett positivt samband mellan valdeltagande och förtroende. Både valdeltagande och förtroendet ökar mellan 2009 och 2019, vilket visar en tydlig samvariation mellan variablerna. Trendlinjerna följer varandras riktning, trots att det finns en differens i hur många procent de ligger på.

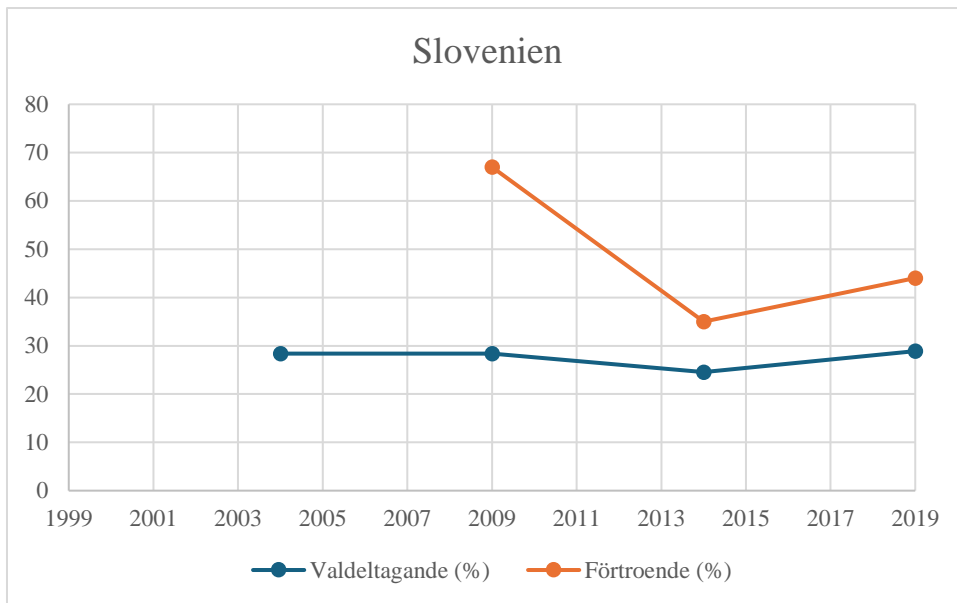

I Slovakien minskar både valdeltagandet och förtroendet mellan 2009 och 2014. För att båda sedan börjar öka mellan 2014 och 2019. Även i detta fall kan vi se tendenser på att valdeltagandet och förtroendet samvarierar.

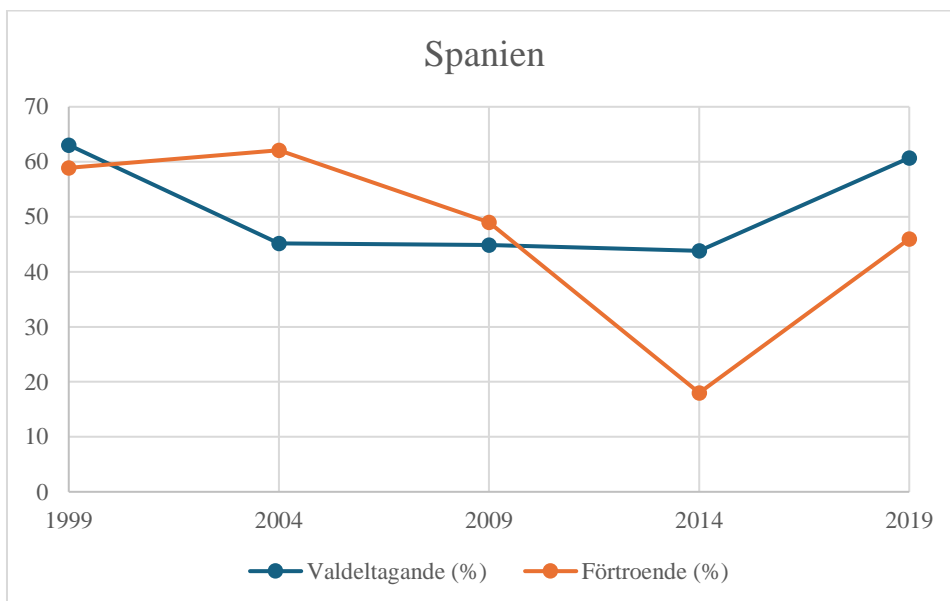

Slovenien har före 2014 både minskande valdeltagande och förtroende, medan efter 2014 ökar både valdeltagande och förtroendet. Även 2014 sjunk förtroendet drastiskt, likt många andra länder. Därefter har förtroendet stabilt ökat fram till 2019, samtidigt som även valdeltagandet ökat.

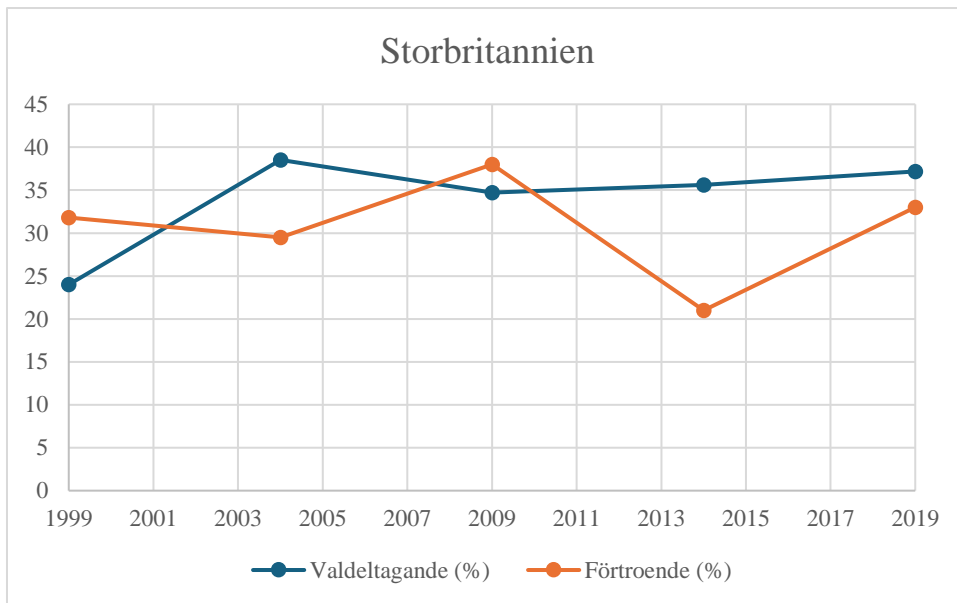

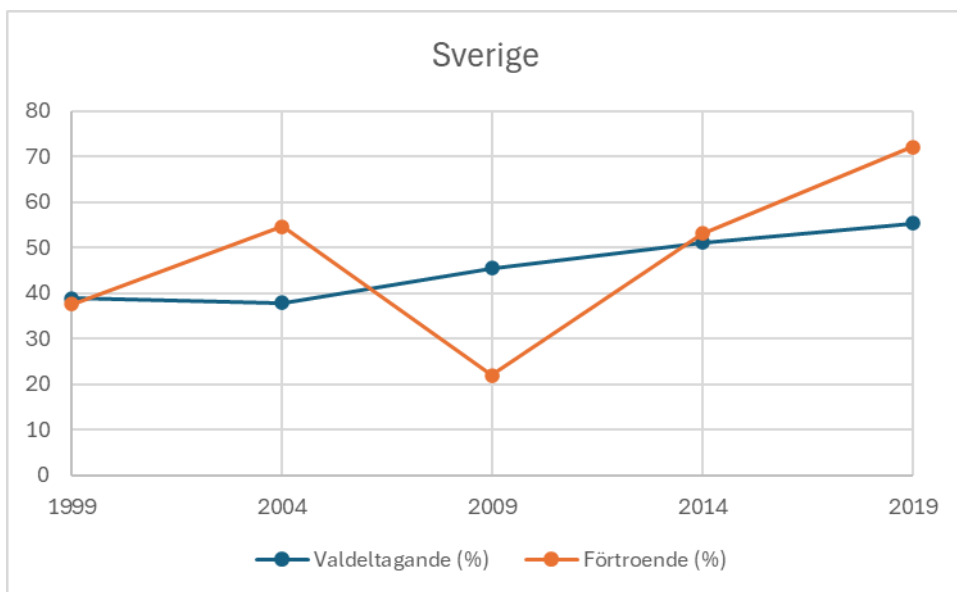
Spaniens valdeltagande minskar mellan 1999 och 2004, för att mellan 2004 till 2014 ligga på nästan samma nivå med bara en liten minskning på ett par procentenheter. 2019 ökade sedan valdeltagandet. Förtroendet för europaparlamentet ökar mellan 1999 och 2004. Minskar mellan 2004 fram till 2014 kraft, för att slutligen börja öka igen vid 2019.

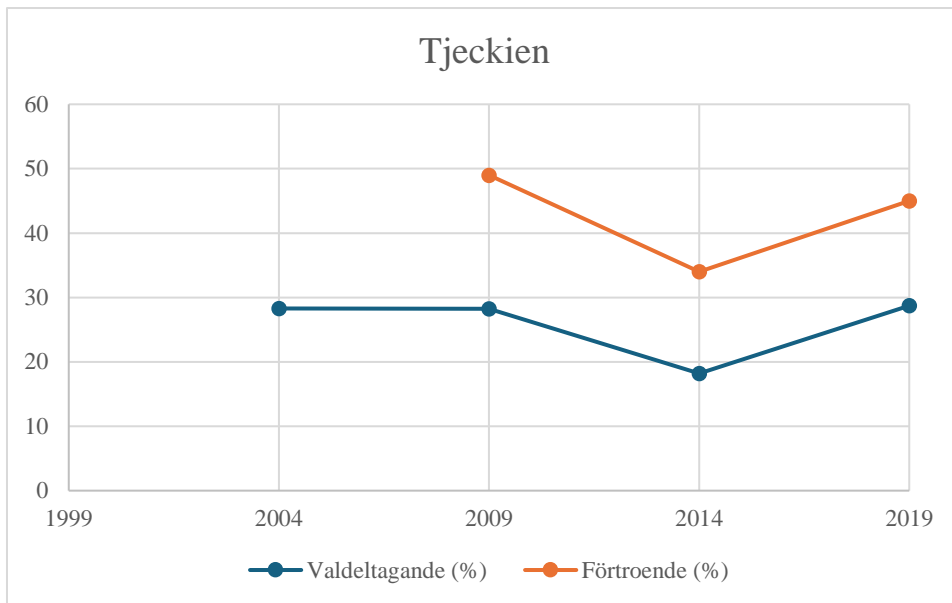
Storbritannien valdeltagande ökade från 1999 till 2004, för att sedan minska till 2009 och sedan långsamt öka varje år. Förtroendet för Europaparlament varierade mellan de olika valåren, utan att samvariera med valdeltagandet.

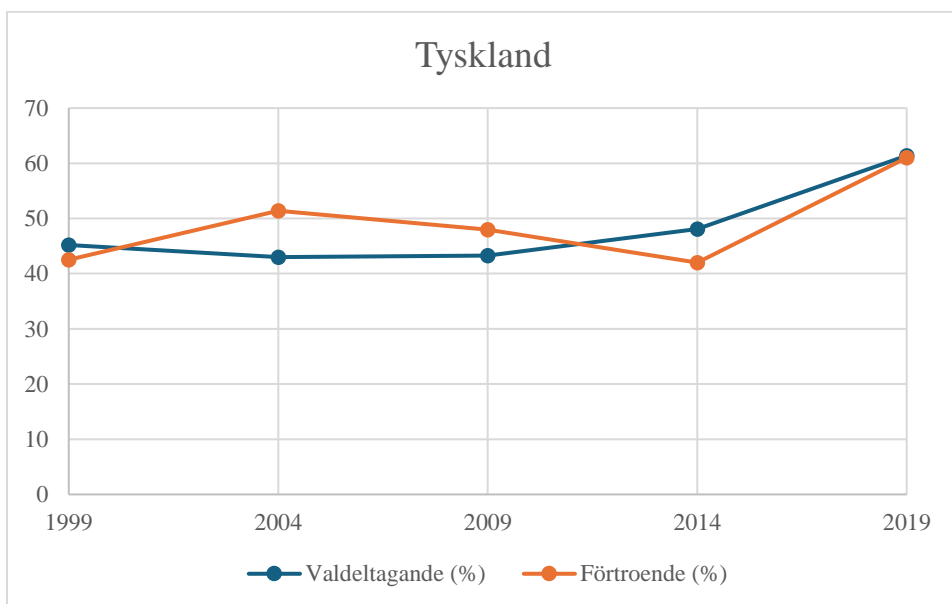
I Sverige ser man inget samband mellan variablerna. Förtroendet för Europaparlamentet var oroväckande lågt 2009 då endast 20% hade förtroende, men har därefter ökat till en stabil nivå kring 70%. När det gäller valdeltagandet i Sverige ser vi en tydlig och stabil ökning som förhoppningsvis fortsätter peka uppåt.

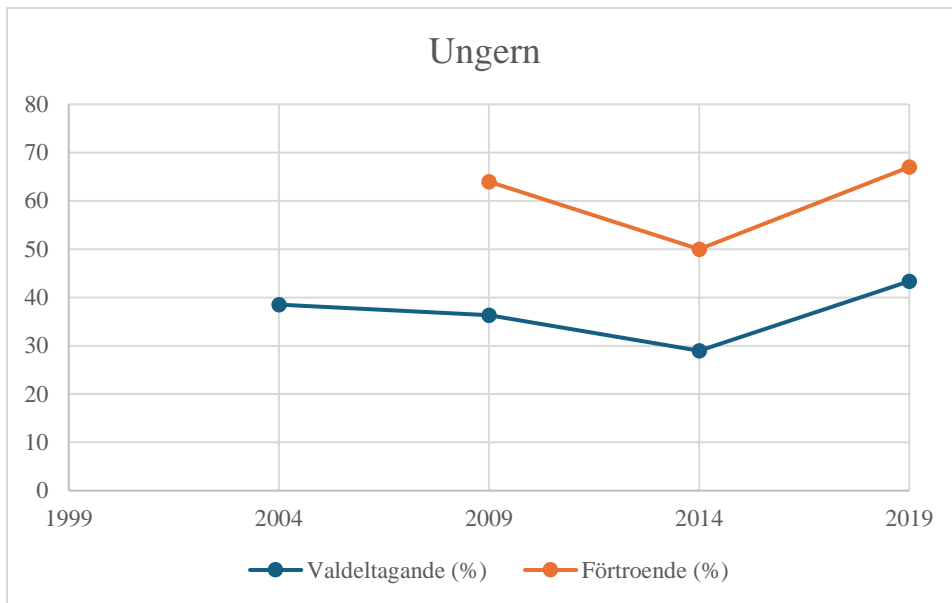
Tjeckiens valdeltagande och förtroende minskade och ökar vid samma tillfällen under den perioden som data finns för båda. Här kan man se en tydlig samvariation mellan förtroende och valdeltagande.

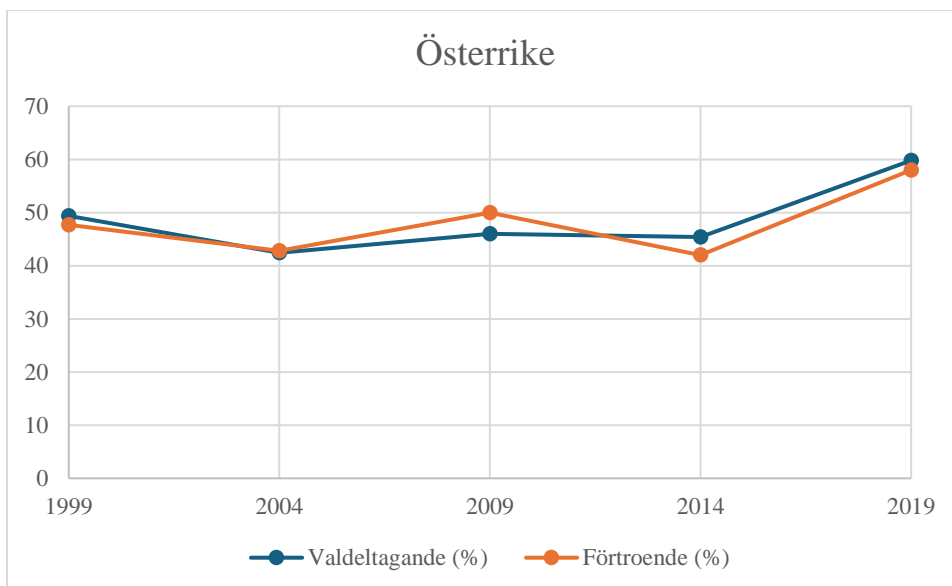
I Tyskland minskade valdeltagandet från 1999 till 2004, medan förtroendet däremot ökade. Åren därefter ökar valdeltagandet, medan förtroendet minskade från 2004 fram till 2014 och sedan ökade till 2019.

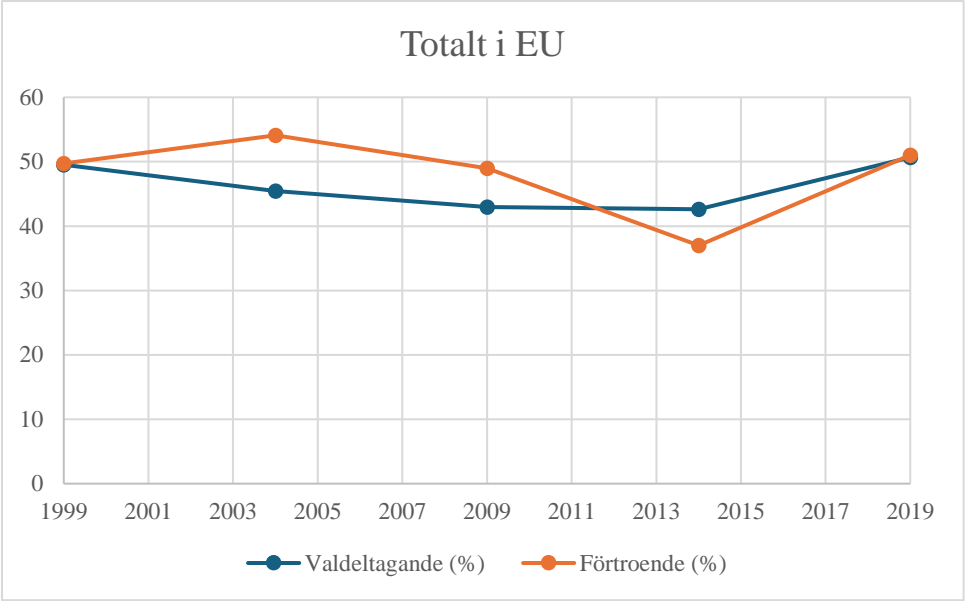
I Ungern minskade valdeltagandet mellan 2004 fram till 2014, för att sedan öka till 2019. Medan förtroendet minskade från 2009 till 2014 och ökade från 2014 till 2019. Även i detta fall ser man en tydlig samvariation mellan valdeltagandet och förtroendet.

I Österrike följer förtroendets upp- och nedgångar samma riktningsförändringar som valdeltagandet, men tenderar att vara lite kraftigare. I detta fall ser man tydligt hur valdeltagande och förtroendet följer varandra. Det blir en liten variation mellan 2009–2014 när förtroendet sjunker, medan valdeltagandet ligger på ungefär samma nivå. Dock ser man även i detta fall en dipp i förtroendet 2014, men denna dippen återhämtar sig fram till 2019 och följer valdeltagandet igen.

Totalt i EU har det varit en minskning i valdeltagande från 1999 fram till 2014. Från 2014 till 2019 såg vi istället en ökning av valdeltagandet. Förtroendet har en annan utveckling, med ökning mellan 1999 och 2004, sedan en minskning fram till 2014 som sedan likt valdeltagandet ökade till 2019. I denna summering kan man också se att förtroendedippen 2014 utmärker sig, men att fram till 2019 har förtroendet återhämtat sig.

4 DISKUSSION

PROBLEMATIK MED LÅGT VALDELTAGANDE

Ett lågt valdeltagande innebär en legitimitetsproblematik för politiken. När valdeltagandet är lågt så blir folkets förtroende för politiken lägre och man känner sig inte delaktig i samhället och vad som beslutas. I valet till Europaparlamentet är valdeltagandet generellt lägre än till nationella val. I Sverige ligger valdeltagandet på nationella val kring 80 procent, medan EP-valet endast har cirka 50 procents valdeltagande. Att många som röstar i riksdagsvalen står över i EP-valen är ett känt faktum som många beskriver som en protest till Europaparlamentet, men denna förklaring ger inte hela bilden. Det finns många anledningar till att folk står över att rösta i EP-valet, vilket är problematiskt då det påverkar förtroendet och legitimiteten negativt. En anledning till att folk avstår att rösta i EP-valet kan vara att det känns långt borta, det känns krångligt och att man tror att det inte påverkar oss så mycket. Men valet till Europaparlamentet påverkar oss mer än vad många tror, ungefär 1/3 av alla beslut i riksdagen är kopplade till EU från början. I kommunpolitiken är det en ännu större del av besluten som påverkas av beslut från EU. Kunskapen om Europaparlamentet och hur det påverkar oss är förvånansvärt låg. Den låga kunskapen är en del av förklaringen till att svenskar inte röstar i EP-valet i samma utsträckning som i riksdagsvalet.¹⁴

Det låga valdeltagandet leder till en legitimitetsproblematik för beslutsfattarna. För att en demokrati ska vara välfungerande och ha ett starkt förtroende så krävs det en legitimitet för demokratin och för de som styr. Legitimitetsproblemen som uppstår vid ett lågt valdeltagande är många. Det ska dock belysas att legitimitet är svårare att mäta än valdeltagande. Vi har valt att använda oss av förtroende för EU-parlamentet utifrån en undersökning som Eurobarometern gör i samband med varje val. Nedan följer exempel på legitimitets- och förtroendeproblematik med lågt valdeltagande.

Ett lågt valdeltagande leder också till att grupper där det inte tillhör normen att rösta eller andra grupper som inte röstar blir underrepresenterade i det beslutande organet. Detta leder i sin tur att man kanske inte tar hänsyn till deras intressen och de hamnar ännu längre från samhället och får en känsla av att det inte är lönt för dem att rösta i framtida val.¹⁵ Detta leder i sin tur till en polarisering i samhället och ökar klyftorna mellan olika grupper ännu mer. Ett vanligt synsätt bland forskare är att ett lågt valdeltagande leder till en snedvriden sammansättning av politiker som endast representerar en viss grupp. Legitimiteten för politiken och politikerna blir därmed lägre då medborgarna inte känner sig delaktiga eller representerade i de demokratiska besluten. Ett högt valdeltagande brukar se som en hörnsten i den representativa demokratin. Ett lågt valdeltagande är oroväckande och riskerar att urholka

---

¹⁴ Sveriges Radio. (17 maj 2024) *Därför är EU-valet viktigt för oss i Sverige*.

<https://sverigesradio.se/artikel/darfor-ar-eu-valet-viktigt-for-oss-i-sverige> [Accessed May 20, 2024].

¹⁵ Statens offentliga utredningar (SOU) *Valdeltagande och Europaparlamentsval*. (Rapport 2000:81) s.10 <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2000/01/sou-200081/> [Accessed May 22, 2024].

legitimiteten för demokratin¹⁶. När medborgarna inte känner sig delaktiga i besluten så påbörjas en ond cirkel som spär på ett utanförskap som redan finns i vissa delar av samhället. En del forskare menar att den bristande representativiteten är en av de största riskerna med lågt valdeltagande. Holmberg och Oscarsson upptäckte i sin undersökning att det i valet 2004 var en stor skillnad mellan röstare och icke-röstare i Sverige om vilket parti och politik de står bakom¹⁷. Därmed menar Holmberg och Oscarsson att resultatet hade kunnat bli väldigt annorlunda ifall valdeltagandet hade varit högre. Men det finns även forskare som menar på att valresultatet knappast skulle förändras om valdeltagandet ökade, då man inte kan säga vad de som inte röstar skulle ha röstat på. Det finns för många osäkerhetsfaktorer för att kunna säga något exakt, men ett högre valdeltagande är i slutändan mer representativt för medborgarna, då fler röster får gehör när fler går och röstar.¹⁸

Vikten av att gå till vallokalerna och rösta är stor. För att förtroendet för de som styr ska vara högt, att de ska vara representativt samt för att se till att små populistiska partier inte ska få möjlighet att ta plats och påverka. Ett lågt valdeltagande leder nämligen till att små partier enklare kan ta sig fram, då de har lättare att lyckas mobilisera sina väljare. Många större partier tar sina väljare för givet, medan de små partierna kämpar för sina väljare och ser till att de verkligen tar sig till vallokalerna och röstar. Detta innebär att det låga valdeltagandet ökar risken för en snedvriden representation av befolkningen och kan ge inflytande till populistiska ytterpartier. Detta leder i sin tur till att populistiska och extrema partier gynnas och kan ta plats i parlamenten och få inflytande. Konsekvenserna av att få in populistiska partier i de beslutsfattande organen är många. Om dessa partier får många mandat och för stor makt, kan de vara fatta beslut som nedmonterar demokratiska institutioner. Det kan leda till att ett liberaldemokratiskt land förs in i en illiberal riktning. Då de genom makten och mandaten de fått kan gå in och påverka medierna och dess oberoende samt flytta och centralisera makten, som exempelvis Viktor Orbán har gjort i Ungern sen han tillträdde som premiärminister.¹⁹ Med en våg av autokratisering som sköljer över världen är det viktigt att vi står upp för vår rösträtt och gör vår röst hörd. Vi ska inte ta demokratin förgivet, utan det är något vi måste stå upp för och kämpa för att få bevara.

Legitimitetsproblematiken med lågt valdeltagande är även att förtroende för politiken och besluten som fattas är lägre. Demokratiteoretikern Dahl belyser vikten av det effektiva deltagandet som en förutsättning för att en demokrati ska vara välfungerande. Ett högt valdeltagande är ett styrkebesked för att en demokrati fungerar och att det finns utrymme för yttrandefrihet och fri debatt. Det påvisar även att medborgarna känner sig delaktiga i den demokratiska processen och således får ett förtroende för beslutsfattarna.²⁰

---

¹⁶ Statens offentliga utredningar (SOU) *Värdet av valdeltagande*. (Rapport 2007:84) s.11-12.
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2007/11/sou-200784/>
[Accessed May 22, 2024].

¹⁷ Holmberg & Oscarsson. (2006) *Europaval*. Göteborgs Universitet. 2006:23

¹⁸ Lutz & Marsh. (2007) *Consequences of low turnout*.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261379406000990> [Accessed May 21, 2024].

¹⁹ Mudde, Cas. *Ytterhögern idag* (2022) S.152–153

²⁰ Dahl, Robert. *Democracy and its critics*. (1989). S.170.

4.1 VILKA INSATSER GÖRS FÖR ATT ÖKA VALDELTAGANDET?

Partiernas kamp för att mobilisera väljare och att motverka soffliggare har blivit bättre och vi har sett att valdeltagandet i EU-valet har ökat på senare år. Det finns även myndigheter som analyserar valdeltagande och jobbar hårt för att öka valdeltagandet. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fick i valet 2022 ett uppdrag av regeringen att förbereda och genomföra skolval för att öka kunskapen om att det är val. Myndigheten lade särskilt fokus på anpassade skolor, skolor i socioekonomiskt svaga områden samt yrkesprogram och friskolor.²¹ Detta är viktiga insatser som görs för att öka valdeltagandet bland grupper där valdeltagandet annars är lågt. Effekten blir således inte bara att valdeltagandet ökar, utan även att representationen blir bättre och förtroendet och legitimiteten för de styrande ökar i dessa grupper.

Specifikt för EP-valet så har Europeiska kommissionen arbetat fram ett dokument på 52 sidor som berör problematiken med lågt valdeltagande och hur man kan öka valdeltagandet, samt möjligheten att delta i hela valprocessen. Ursula von der Leyen uttalade när hon tillträdde som kommissionens ordförande att den Europeiska unionen skulle bli mer jämlik och att detta var en av hennes prioriteringar.

”Att kunna delta i val är en väsentlig del av en levande demokrati. Det omfattar mer än att bara ha rösträtt; det innebär också att kunna kandidera, gå med i ett politiskt parti, vara med i valprocessen som valfunktionär eller valobservatör, eller få tillgång till information. Det ingår även att kunna uttrycka sina sympatier i valsammanhang på ett fritt och rättvist sätt, under fullständig sekretess. Alla medborgare bör kunna delta effektivt i det politiska livet i EU. Varje röst räknas. Ändå är det för många fortfarande en utmaning att delta i det politiska livet.”²²

I citatet ovan ser vi tydligt hur Europeiska kommissionens tar hänsyn till Dahls demokratikriterier och belyser att deltagandet i en demokrati är mer än bara rösträtt. Det är ett intressant och viktigt perspektiv betonar att deltagande i en levande demokrati även innebär rätten att kunna kandidera och vara med i ett politiskt parti. För att demokratin ska vara levande och att alla ska känna sig som en del av den så krävs ett inkluderande arbete. Genom att arbeta med inkludering och för att öka valdeltagandet så kan man även öka förtroendet för demokratin och på så sätt stärka demokratin.

” I sin resolution av den 10 mars 2022 om rapporten om EU-medborgarskapet 2020 uppmanade parlamentet kommissionen och medlemsstaterna att inom det europeiska valsamarbetsnätverket (5) utbyta och främja bästa praxis om hur man ska åtgärda de specifika behoven i valsammanhang hos mindre gynnade medborgargrupper för att öka deras valdeltagande och säkerställa deras egenmakt så att de effektivt kan utöva sin rösträtt i nästa val till Europaparlamentet.”²³

---

²¹ Myndigheten för deltagande. *Initiativ för att främja valdeltagande.*

<https://www.mfd.se/samhallsomraden/demokratisk-delaktighet/tillgangliga-val/initiativ-for-att-framja-valdeltagande/>. [Accessed May 22, 2024].

²² Europeiska kommissionen. *Guide för god valpraxis i medlemsstaterna för delaktighet i valförfarandet av personer med funktionsnedsättning.* (6.12.2023).

²³ Europeiska kommissionen. *Guide för god valpraxis i medlemsstaterna för delaktighet i valförfarandet av personer med funktionsnedsättning.* (6.12.2023).

Även i detta citat kan man se tydligt hur EU arbetar med att få ett högre valdeltagande med en bredare målgrupp. Detta arbete syftar i att öka valdeltagandet i medborgargrupper som annars hamnar vid sidan av. Genom att få in dessa i den demokratiska processen ökar man legitimiteten för Europaparlamentet. Denna satsning och fokus på att bredda målgruppen går hand i hand med Dahls första kriterium om effektivt deltagande. Ett ökande av det effektiva deltagandet stärker därmed legitimiteten för demokratin, och i längden leder det till ett ökande förtroende.²⁴

Europaparlamentet satsar stenhårt på inkludering och att nå ut till alla medborgare, vilket kan kopplas till Dahls femte kriterium som handlar om inkludering av alla vuxna medborgare. I Europaparlamentet lägger man även stor vikt vid att personer med funktionsnedsättning ska tas hänsyn till i valprocessen och deras rätt till att rösta och engagera sig politiskt. För att inkludera dessa erbjuds hjälpmedel och stöd till folk med funktionsnedsättningar, så att de ska kunna vara en del av det demokratiska samhället och bli representerade i de beslutsfattande organen.²⁵ Genom att utveckla och bredda målgruppen och möjligheterna att vara den del av demokratin kan man stärka demokratin och förtroendet för densamma. Detta kommer i längden försäkra att vi försvarar vår demokrati i den mer instabila värld vi lever i.

4.2 LÅGT VALDELTAGANDE OCH LÅGT FÖRTROENDE. HÄNGER DET IHOP?

Om man kollar på våra punktdiagram som visar de att det finns ett samband mellan förtroende och valdeltagande. I samtliga val finns det ett positivt samband i samtliga val från 1999–2019. Det varierar en del i de olika valen hur mycket förtroendet och valdeltagandet samvarierar, men det är ett positivt samband i samtliga fall. 2009 är det år där det positiva sambandet är som svagast och sambandet är som starkast 2004. Det ska nämnas att R^2 värdet, vilket visar styrkan på sambandet, är väldigt låga. Ju närmre ett värde på ett 1 vi kommer dess starkare samband och motsatsvis närmre 0 visar svagare samband.

För vår tes om att ett högre valdeltagande bör leda till ett högre förtroende betyder detta att tesen håller i och med att det finns ett samband mellan värdena. Vilket är verkar rimligt eftersom ett högre valdeltagande ökar medborgarnas känsla av delaktighet och representation i besluten som tas, vilket leder till att förtroendet för beslutsfattarna ökar. Men för att sambandet är så relativt lågt är det inte oroligt att resonera att det måste finnas en annan faktor som påverkar förtroendet och som har en större betydelse.

4.3 HÄNGER VALDELTAGANDE OCH FÖRTROENDE IHOP ÖVER TID?

Från våra landsdiagram som visar på förhållandet mellan valdeltagande och förtroende över tid är det någorlunda jämnt fördelat mellan länder där det finns samband mellan valdeltagandet och förtroende och länder som inte visar på ett samband. Även om det är relativt jämnt fördelat, finns det ändå en majoritet av länder som uppvisar sambandet. Men även bland de som visar ett samband finns det länder som Danmark och Italien som verkar

---

²⁴ Dahl, Robert. On democracy. (1998) S.37–38

²⁵ Europeiska kommissionen. *Guide för god valpraxis i medlemsstaterna för delaktighet i valförfarandet av personer med funktionsnedsättning*. (6.12.2023).

vissa på samband, för att de två världarna huvudsakligen följer varandra, men för att det sedan ska uppstå ett undantags år där de två värdena går åt olika håll istället.

Ytligare en observation som går att göra bland flertalet av länderna, oavsett om de är länder som visar på samband eller inte, är att det finns en tydlig trend att förtroendet för Europaparlament dippar år 2014 och sedan att förtroendet stärks igen till 2019. Men även för länder som inte har en kraftig förtroende nergång vid 2014, kan man se ett uppsving för Europaparlament förtroende år 2019.

Slutsatsen vi drar av detta är att valdeltagande och förtroende hänger ihop med varandra. Ner och uppgångar i valdeltagande är en viktig faktor som påverkar förtroendet för Europaparlamentet. Men att valdeltagandet inte är den enda som påverkar medborgares förtroendet i sitt parlament, utan att det även finns en annan för vår undersökning extern faktor som påverkar Europaparlamentet förtroende. Dippen och sedan höjning av förtroende vid 2014 respektive 2019 gick att observera i flera EU-länder måste beror på något internationellt som hände antingen på EU-nivå eller på grund av global händelse som har betydelse för Europaparlamentets förtroende.

En framtida studie hade kunnat göras för att undersöka både vad det var för händelse som påverkade förtroende de åren och försöka isolera vilka andra faktorer som påverkar Europaparlamentets förtroende i de länder där förtroendet för parlament inte var sammanhängande med valdeltagandet.

4.4 STÄMMER DAHLS TEORI?

Det effektiva valdeltagandet och inkludering av alla vuxna människor blir således en viktig del för att en demokrati ska få legitimitet och förtroende. I vår undersökning har vi sett att det i många fall finns ett positivt samband med förtroendet för politiken och valdeltagandet. När valdeltagandet är högre så är även förtroendet för politiken högt. Detta samband påvisar att Dahls demokratiteori och kriterierna med effektivt valdeltagande och inkluderande av alla vuxna spelar roll för att det ska vara demokratiskt och att väljare ska ha ett förtroende för politiken. För att en demokrati ska vara stark och främjas så krävs det att Dahls demokratiteorier uppfylls. Vår undersökning stärker Dahls demokratiteori och dess kriterier och påvisar vikten av att ett effektivt deltagande och inkludering av alla vuxna medborgare ökar legitimiteten för de styrande.

5 REFERENSER

5.1 ARTIKLAR, RAPPORTER OCH KURSLITTERATUR

Bennulf, Martin & Hedberg, Per & Oscarsson, Henrik SOU 2000:81

Dahl, Robert A. (1998) *On Democracy*. Yale university press New Haven & London.

Dahl, Robert. (1989) *Democracy and its critics*. Yale university press.

Holmberg, Sören & Oscarsson, Henrik (2006) *Europaval*. Göteborgs Universitet. 2006:23

Lutz, Goerg & Marsh, Michael. *Electoral Studies* 26 (2007) 539-547 *Introduction: Consequences of low turnout*

Martinsson, Johan. *Värdet av valdeltagande*. SOU 2007:84

Mudde, Cas. (2022) *Ytterhögern idag*. Studentlitteratur.

5.2 MYNDIGHETER OCH WEBBPLATSER

Anon, 2019. Standard Eurobarometer 91: Standard Eurobarometer 91. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S2253_91_5_STD91_ENG [Accessed May 8, 2024].

Anon, 2020. Standard Eurobarometer 81. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S2040_81_4_STD81 [Accessed May 8, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 71. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S829_71_3_STD_EBS320 [Accessed May 9, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 61. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S408_61_0_STD_61 [Accessed May 9, 2024].

Anon, 2014. Standard Eurobarometer 51. Available at: http://data.europa.eu/88u/dataset/S1409_51_0_ST51 [Accessed May 14, 2024].

Europaparlamentet. <https://results.elections.europa.eu/sv/valdeltagande/> [Hämtad 2004-05-10]

Europeiska kommissionens hemsida. *Guide för god valpraxis i medlemsstaterna för delaktighet i valförfarandet av personer med funktionsnedsättning*. 6 december 2023. https://commission.europa.eu/publications/guide-good-electoral-practices-member-states-addressing-participation-citizens-disabilities_en

Myndigheten för deltagande. *Initiativ för att främja valdeltagande*. <https://www.mfd.se/samhallsomraden/demokratisk-delaktighet/tillgangliga-val/initiativ-for-att-framja-valdeltagande/>. [Accessed May 20, 2024].

Sveriges Radio. (17 maj 2024) *Därför är EU-valet viktigt för oss i Sverige*. <https://sverigesradio.se/artikel/darfor-ar-eu-valet-viktigt-for-oss-i-sverige> [Accessed May 20, 2024].

Valforskningsprogrammet (2024) *Hur europaparlamentsvalen slutat om valdeltagandet var högre.* (Faktablad 2024:14) file:///C:/Users/chris/Downloads/F2024_14.pdf [Hämtad 2024-05-02]

Valforskningsprogrammet (2024) *Röstandelar i Europaparlamentsvalen 1995–2019* (Faktablad 2024:9) file:///C:/Users/chris/Downloads/F2024_9.pdf [Hämtad 2024-05-03]

6 BILAGOR:

Tabellen visar den sammanställda data som vi används oss av i detta arbete. Varje lands procentuella valdeltagande i Europaparlamentsvalet och förtroende för Europaparlamentet.

Land	Valdeltagande 2019 (%)	Förtroende 2019 (%)	Valdeltagande 2014 (%)	Förtroende 2014 (%)	Valdeltagande 2009 (%)	Förtroende 2009 (%)	Valdeltagande 2004 (%)	Förtroende 2004 (%)	Valdeltagande 1999 (%)	Förtroende 1999 (%)
Belgien	88,47	66	89,64	52	90,39	65	90,81	63,7	91,05	52,8
Danmark	66,08	72	56,32	58	59,54	63	47,89	54,5	50,46	47,7
Tyskland	61,38	61	48,1	42	43,27	48	43	51,4	45,19	42,5
Irland	49,7	59	52,44	39	58,64	53	58,58	63,8	50,21	54,9
Frankrike	50,12	39	42,43	35	40,63	46	42,76	56,5	46,76	53,5
Italien	54,5	47	57,22	33	66,47	53	71,72	68,2	69,76	65,2
Luxemburg	84,24	67	85,55	53	90,76	57	91,35	67,4	87,27	67,9
Nederländerna	41,93	67	37,32	49	36,75	50	39,26	56,9	30,02	50,9
Storbritannien	37,18	33	35,6	21	34,7	38	38,52	29,5	24	31,8
Grekland	58,69	47	59,97	33	52,54	56	63,22	70,3	70,25	54,5
Spanien	60,73	46	43,81	18	44,87	49	45,14	62,1	63,05	58,9
Portugal	30,75	60	33,67	34	36,77	62	38,6	58,2	39,93	55,9
Sverige	55,27	72	51,07	53	45,53	22	37,85	54,6	38,84	37,6
Österrike	59,8	58	45,39	42	45,97	50	42,43	42,8	49,4	47,7
Finland	40,8	70	39,1	58	38,6	56	39,43	60,8	30,14	57,7
Tjeckien	28,72	45	18,2	34	28,22	49	28,3			
Estland	37,6	49	36,52	49	43,9	63	26,83			
Cypern	44,99	64	43,97	33	59,4	34	72,5			
Litauen	53,48	69	47,35	58	20,98	61	48,38			
Lettland	33,53	50	30,24	40	53,7	54	41,34			
Ungern	43,36	67	28,97	50	36,31	64	38,5			
Malta	72,7	59	74,8	56	78,79	58	82,39			
Polen	45,68	55	23,83	42	24,53	57	20,87			
Slovenien	28,89	44	24,55	35	28,37	67	28,35			
Slovakien	24,74	49	13,05	37	19,64	58	16,97			
Bulgarien	32,64	51	35,84	51	38,99	61				
Rumänien	51,2	67	32,44	55	27,67	48				
Kroatien	29,85	52	25,24	41		53				
Totalt i EU	50,66	51	42,61	37	42,97	49	45,47	54,1	49,51	49,7